

Datum
2023-04-11

Instans

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Individ- och familjeomsorgsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Österlånggatan 64, **tisdagen den 18 april 2023 kl. 14:00**

Individ- och familjeomsorgsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Maria Hyllstam

Individ- och familjeomsorgsnämndens
Ordförande

Hans Abrahamson

Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Caroline Andersson, 033 358260 eller via e-post: caroline.andersson@boras.se

Ärende

1. Upprop och val av protokollsjusterare med ersättare
2. Fastställande av föredragningslista
3. Information från förvaltningen
4. Delegationsbeslut 2023-04-18, sekretess
Dnr 2023-00064 3.7.2.0
5. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00066 3.7.3.0
6. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00067 3.7.3.0
7. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00069 3.7.3.0
8. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00076 3.7.3.0
9. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00068 3.7.3.0
10. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00077 3.7.3.0
11. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00078 3.7.3.0
12. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00079 3.7.3.0
13. Faderskapsnedläggning, sekretess
Dnr 2023-00080 3.7.3.0
14. Budgetuppföljning efter mars 2023
Dnr 2023-00070 1.2.4.1
15. Individ- och familjeomsorgsnämndens budgetdag 14 juni 2023
Dnr 2023-00082 1.2.3.25
16. Delegationsordning
Dnr 2023-00071 3.7.0.1
17. Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen
Dnr 2023-00072 3.7.6.0
18. Borås Stads hantering av statsbidrag
Dnr 2023-00032 1.2.3.25
19. Granskning av Borås Stads hantering av moms
Dnr 2023-00008 1.2.3.25

20. Anmälningssärenden 2023-04-18
Dnr 2023-00065 3.7.2.0
21. Övrigt

Margareta Jensholm
HandläggareDatum
2023-04-18Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2023-00064 3.7.2.0

Delegationsbeslut 2023-04-18

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna

Delegationsbeslut

1. Socialutskott 2023-03-16 Protokoll
2. Socialutskott 2023-03-29 Protokoll

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

Sead Omerovic
HandläggareDatum
2023-04-18Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2023-00070 1.2.4.1

Budgetuppföljning efter mars 2023

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ-och familjeomsorgsnämndens godkänner budgetuppföljning mars 2023 med helårsprognos.

Ärendet i sin helhet

Individ-och familjeomsorgsnämndens kommunbidrag är 420 200 tkr. Fram till och med mars har nämnden överskott på 5 028 tkr, prognosen för året är ett underskott på 5 000 tkr.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Budgetuppföljning mars 2023

Beslutet expedieras till

Ingen expediering.

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Budgetuppföljning Mars 2023

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Nämndens verksamhet 1	4
2.1 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys	4
3 Verksamhetsmått	10
3.1 Individ- och familjeomsorg.....	10

1 Inledning

Nämndens uppgift 2023

Individ- och familjeomsorgsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom individ och familjeomsorgens delområde barn och familj, vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har ett kommunövergripande samordningsansvar vad avser boendesituationen för människor som är socialt utsatta eller långt ifrån den ordinarie bostadsmarknaden.

Verksamhet och ekonomi januari-mars 2023

Svårigheterna att rekrytera socionomer har lett till att nämnden har behövt anlita konsulter för att hålla bemanningen. Detta är en kostsam lösning som kan påverka nämndens ekonomi negativt. För att adressera detta problem har nämnden utvecklat en kompetensförsörjningsplan och en handlingsplan med olika aktiviteter för att locka och behålla kvalificerade medarbetare.

Ökningen av externa köpta vårdinsatser är en annan faktor som påverkar nämndens ekonomi. Detta kan delvis bero på svårigheterna att rekrytera tillräckligt med personal för att utföra viktiga uppgifter internt. Det är viktigt att undersöka anledningarna till denna ökning och om det finns möjlighet att minska kostnaderna på något sätt utan att äventyra vårdens kvalitet.

Nämnden fortsätter att arbeta med sin kompetensförsörjningsplan och handlingsplan för att kunna attrahera och behålla kvalificerad personal. Det är också viktigt att undersöka anledningarna till ökningen av externa köpta vårdinsatser och hitta sätt att minska kostnaderna.

2 Nämndens verksamhet 1

2.1 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Utfall 2022-03	Budget 2023	Budget 2023-03	Utfall 2023-03	Prognos 2023	Avvikelse
Central administration	-110	-19 371	-4 786	-4 936	-19 371	0
Politisk verksamhet	-407	-2 459	-615	-487	-2 459	0
Allmän IFO-administration	-19 716	-103 473	-25 546	-23 429	-103 473	0
Barn- och ungdomsvård	-33 942	-176 254	-44 235	-44 431	-182 456	-6 202
Vård av vuxna	-20 194	-114 441	-28 702	-26 625	-117 441	-3 000
Flyktingverksamhet	0	0	0	0	0	0
Övrig verksamhet	0	0	0	0	0	0
Buffert	0	-4 202	-1 051	0	0	4 202
Summa	-74 369	-420 200	-104 935	-99 908	-425 200	-5 000

Ekonomiska förutsättningar 2023

Individ- och familjeomsorgsnämndens kommunbidrag för år 2023 är 420 200 tkr.

Fram till och med mars har nämnden ett överskott på 5 028 tkr, prognosen för året är ett underskott på 5 000 tkr. Nämnden har budgeterat en buffert på 4 202 tkr.

Det har skett en gradvis ökning av heldygns- och öppenvårdsinsatser för barn och unga, och extern köpt vård, främst för denna grupp, har också gradvis ökat. Nämnden har också anställt flera konsulter för att fylla vakanta tjänster. Utvecklingen av mängden köpt vård och nivån på konsulterna kommer att ha en betydande påverkan på resultatet.

Övergripande sett kommer nämnden stå inför vissa ekonomiska utmaningar, särskilt med den prognostiserade budgeten och de ökande kostnaderna för köpt vård och konsulter. Nämnden följer upp noga den ekonomiska utvecklingen.

Nämnden har ett kommunövergripande samordningsansvar vad avser boendesituationen för människor som är socialt utsatta eller långt ifrån den ordinarie bostadsmarknaden.

Nämnden har dessutom två av Kommunfullmäktiges fastställda samarbetsuppdrag. Ett särskilt samarbetsuppdrag för barn och unga samt ett särskilt samarbetsuppdrag för boendeprocessens mjuka frågor.

En handlingsplan finns för att försöka minska underskottet i verksamheten:

Inriktningen är att komma in tidigt med förebyggande och/eller tidiga insatser och på detta sätt minska behovet av mer omfattande öppenvårdsinsatser.

Individ- och familjeomsorgsnämnden arbetar med inriktningen mot vård och insatser i den egna hemmamiljön och i det egna nätverket.

Väl avvägda bedömningar ska finnas vid bedömning när det gäller placering på institution. När det gäller pågående placeringar ska det prövas när värden kan övergå till den egna hemmamiljön och egna nätverket med öppenvårdsinsats.

Vid behov av familjehemsplacering så ska placering i nätverket inventeras och övervägas för att minska behovet av att köpa externa platser. Utifrån att kostnaderna för köpt familjehemsvård ökat betydande utvecklas olika arbetssätt för att öka möjligheten till att göra placeringar i det egna nätverket.

Arbete med rekrytering av egna familjehem pågår och ett antal nya familjer som anmält sitt intresse utreds för närvarande.

Förstärkning sker inom öppenvård och myndighetsutövning för att på detta sätt kunna fullfölja arbetet med de 4 övriga delarna av handlingsplanen.

Allmän IFO verksamhet

Minusresultatet beror på att det köps in konsulter inom myndighetsutövningen för barn och unga och de kommer att behöva anlitas även under 2023. I nuläget anlitas 12 konsulter i verksamheten.

Allmän IFO verksamhet består av administration, handläggning och utredning av myndighetsutövning för barn och unga, unga vuxna samt vuxna. Myndighetsutövningen barn och unga är uppdelad i fyra områden. Myndighetsutövning vuxna är uppdelad i unga vuxna 18-25 år och vuxna samt en mottagningsenhet för barn och unga, unga vuxna samt vuxna.

Under allmän IFO-administration ingår även socialrådgivare, där nämnden ska medverka i de familjecentraler som finns och de som kommer att etableras i Borås Stad. Verksamheten är en förebyggande insats.

Övrig verksamhet under allmän IFO administration består av:

- Familjerådgivning, där förutom Borås Stad även kommunerna Bollebygd och Ulricehamn ingår.
- Familjerätt, där förutom Borås Stad även kommunerna Bollebygd, Herrljunga och Svenljunga ingår.
- Social Jour där förutom Borås Stad även kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn samt Vårgårda ingår. Social jour är organiserad inom enheten Gemensam mottagning.

Under allmän IFO administration ingår också funktionen krisstöd vid allvarlig händelse.

Myndighetsutövning inom Barn- och unga har en utmanande bemanningssituation med 20 vakanser. 12 utav dessa vakanser bemannas i nuläget av konsulter. För att klara bemanningen förväntas verksamheten behöva använda sig av konsulter även under året. Strävan är att mot slutet av 2023 sänka den nuvarande nivån av konsulter med minst 6 konsulter. Ökad nationell efterfrågan på socionomkonsulter och nya avtal har även lett till att kostnaden för externa handläggningskonsulter beräknas öka.

HR-enheten har fört dialog med olika medarbetargrupper där personalomsättningen varit som högst för att få inspel kring framtida aktiviteter kopplat till kompetensförsörjningens områden attrahera, rekrytera och behålla. En insats från Organisationshälsa är planerad för Barn och unga myndighet under hösten med inriktning hållbara arbetsplatser och friskfaktorer. Under förra året har HR-enheten genomfört nämndens samtliga avgångssamtal för att få en samlad bild av orsakerna till avslut och de saker som upplevts som positivt. Sammanställningen av dessa ligger som underlag för dialog kring

lämpliga åtgärder kopplat till attrahera, rekrytera och behålla.

Statistik personalomsättning innevarande och föregående år avser enbart socialsekreterare inom områdena Barn och unga myndighet samt Vuxen myndighet.

Flera aktiviteter inom områden såsom introduktion, kompetensutveckling, marknadsföring och metodstöd finns för att möta behovet av rekrytering och bibehållande av medarbetare.

Barn och ungdomsvård

Barn och ungdomsvård 0-20 år består av institutionsvård, familjehemsvård, öppna insatser där Dialogcentrum, boendestöd och kontaktverksamhet ingår. Nämnden är med och finansierar Utväg, Ungdomsmottagning och Spädbarnsverksamhet tillsammans med Västra Götalandsregionen som organiserar verksamheterna.

Nämnden fokuserar på tidiga insatser och att öka den enskildes delaktighet. All vård som ges med stöd av Socialtjänstlagen ska ske i nära samarbete och samförstånd med samtliga parter och med barn och ungas behov i centrum. Rätt matchat stöd, tillämpas så att den samlande kompetensen inom Individ- och familjeomsorgsnämnden nyttjas optimalt.

Öppenvårdsinsatserna inom den sociala barn- och ungdomsvården innebär allt från stöd i ett tidigt skede för att minska risken för framtida psykosociala svårigheter, till omfattande insatser för individer där påtagliga problem redan visat sig.

Samarbetet med annan verksamhet och huvudman behöver ständigt utvecklas och ett kontinuerligt arbete sker för att samverkan ska förbättras och stärkas. En överenskommelse - Samverkan för barns och ungas hälsa antogs 2021 mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen som utgör ett viktigt vägledningsdokument i arbetet. Ett välfungerande samarbete mellan olika aktörer och den enskilde är av stor betydelse och verksamheten arbetar för att öka antalet samordnade individuella planer, SIP. Allt för att uppnå bästa resultat av vård för den enskilde. Det är angeläget att följa och fortsatt utveckla kvaliteten på SIP. Den nya verksamheten integrerat team startar i mitten av september. Verksamheten riktar sig till ungdomar 13-16 år i riskzon för kriminalitet är en samverkan mellan Individ- och familjeomsorgsnämnden, Grundskolenämnden, Fritids- och folkhälsonämnden samt Polismyndigheten.

Barn och unga arbetar med förebyggande åtgärder bland annat genom fältverksamheten och stödcentrum för unga. Fältverksamheten har med stöd av stadsbidrag för utsatta områden kunnat utöka från sex till åtta fältassistenter. Socialrådgivare till mötesplatserna Norrby och Hässleholmen har startat och är också en förebyggande insats. För verksamheten har stadsbidrag erhållits. En serviceinsats, Origo finns sedan 2018 och riktar sig till föräldrar med barn. Stödet sker genom en begränsad och kortvarig samtalskontakt.

Verksamheten Barnahus är en myndighetssamverkan ihop med Västra Götalandsregionen, polisen, kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda, Alingsås och Lerum samt Åklagarmyndigheten. Barnahus riktar sig till barn som utsatts eller misstänks utsatts för brott. Verksamheten syftar till ett bättre bemötande och omhändertagande av barnet i utredningssituationen. I verksamheten finns 2,50 samordnare som håller ihop arbete på Barnahuset.

Verksamheten barn och unga beräknas göra ett underskott under året med 6 202 tkr.

Underskottet kommer bestå av:

- Köp av externa platser.
Antalet barn och unga som behöver vård utanför hemmet har ökat under de senaste åren utifrån fler aktualiserade barn med stora behov. Detta kombinerat med svårigheten att rekrytera egna familjehem ledde till en stor ökning av externt köpta familjehemspliceringar. Några externa placeringar kan efterhand avslutas och barnen gå hem till hemmet med öppenvårdsinsatser men den större delen av dessa placeringar kommer att bestå under första delen av nästa år.

Antal barn med heldygninsatser	2021	2022	2023
Januari	178	186	204
Februari	180	193	200
Mars	171	194	208
Medel Januari-Mars	176	191	204

Antal i Familjehemsvård 0-20 år	2021	2022	2023
Januari	111	122	139
Februari	111	128	134
Mars	111	129	138
Medel Januari-Mars	111	126	137

Antal barn med öppenvårdsinsatser	2021	2022	2023
Januari	219	224	244
Februari	235	232	243
Mars	209	252	222
Medel Januari-Mars	221	236	236

Vård av vuxna

Vård av vuxna består av institutionsvård, familjehemsvård och interna insatser för vuxna och unga vuxna med beroendeproblematik.

Det finns individuellt behovsprövade öppenvårdsinsatser, serviceinsatser, akuta och långsiktiga boendeformer utifrån missbruk och social problematik, en öppen verksamhet för socialt utsatta och det vråkningsförebyggande arbetet, vars samordningsuppdrag gäller alla i staden som riskeras att vråkas.

En stor utmaning vi har idag är ökningen av personer med stora komplexa behov det vill säga kraftigt missbruk i kombination med svår psykisk ohälsa, en växande grupp och mycket kostsam och

komplikerad. Det har inneburit att flera på vårt interna stödboende har fått återplaceras i externa HVB-lösningar. De har inte kunnat upprätthålla drogfrihet trots omfattande stöd på hemmaplan. Dessa personer är svåra att planera hem i öppnare former. Idag saknas verksamhet/boende för dessa om de är påverkade av någon substans i samband med placeringstillfället.

En översyn av våra interna boenden/öppenvård har påbörjats för att hitta former för att bättre matcha de behov som finns vilket också för ett bättre och hållbart resultat kräver samverkan och samfinansiering med andra förvaltningar (SOF) samt hälso- och sjukvården. Antalet klienter som omhändertas enligt LVM ökar inte i någon större utsträckning men vårdtyngden är svårare och kräver längre vårdtid. På grund av att Klintesväng haft färre platser under Coronarestriktionerna har detta påverkat möjligheten att erbjuda boende i egen regi, restriktioner som nu är släppta.

Hemlöshet är ett allt mer centralt problem för socialtjänsten och nämndens samordningsansvar för socialt utsatta grupper med behov av insatser från socialtjänsten är förtydligat i nämndens boendeuppdrag. Arbetet är en viktig del i Program mot hemlöshet som nämnden ansvarar för, där målet är kvarboende och att beviljade andrahandskontrakt övergår i egna kontrakt.

Verksamhetsområdet IFO Vuxen ansvarar för att utreda och bedöma biståndsbehov gällande andrahandskontrakt och sociala kontrakt med ett boendesocialt stöd. Dessa brukare får sitt stöd av den Boendesociala enheten. Det har medfört ett ökat tryck på mottagningsgruppen. Vi behöver följa utvecklingen för att fullt ut se konsekvenserna av det ökade inflödet av nya ärenden både utifrån budget samt personalens arbetsmiljö. Ett större antal beviljade beslut av sociala kontrakt under en kortare period riskerar också att vi inte kan verkställa besluten inom den lagstadgade tiden. Två socialsekreterare inom myndighet har fokus på detta område för att utveckla arbetet och få en högre genomströmning i handläggningen.

Individ- och familjeomsorgsnämnden har en verksamhet på Badhusgatan på entreprenad. Verksamheten är ett stödboende för personer med missbruksproblem i kombination med psykisk ohälsa och som behöver en långsiktig boendelösning.

IFO vuxen har två öppenvårdsmottagningar, Yxhammarmottagningen och Mini Maria. Verksamheterna arbetar med målgruppen 13 år och uppåt som har ett riskbruk, missbruk eller ett beroende. En del i Yxhammarmottagningens arbete är den strukturerade öppenvårdsmodellen "Smedjan" Inom Insatserna finns även mobila team. Verksamheten Mini Maria bedrivs i i samverkan mellan de kommuner som ingår avtal med kommunal huvudman; Individ och familjeomsorgsförvaltningen, Borås Stad och som tillhör Närvårdsamverkan i Södra Älvsborg och Förvaltningen för Regiongemensam hälso- och sjukvård, Västra Götalandsregionen.

IFO-vuxen beräknas göra ett underskott under året med 3 000 tkr.

Underskottet kommer bestå av:

- Köp av externa platser, tvång i öppenvård. Tvång i öppenvård utgör en del av underskottet för Vuxenvården. Vård som avgörs av läkares bedömning och där kommunen blir medfinansier. Vuxenverksamheten har noterat en utvecklingstrend som pekar mot att missbrukare allt oftare även har psykisk ohälsa, vilket kan tala för att kostnaderna för denna vårdform kan öka. Även kostnaderna i övriga missbruksvården påverkas av att samsjuklighetsproblematiken.
- Övriga köp av externa platser. Under övriga köp av externa platser är det framförallt köp av platser på specialboende samt Institutionsvård SoL.

Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser	2021	2022	2023
Januari	58	56	63
Februari	57	58	56
Mars	54	62	63
Medel Januari-Mars	56	59	61

Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser	2021	2022	2023
Januari	86	100	105
Februari	90	108	105
Mars	101	112	100
Medel Januari-Mars	92	107	103

Flyktingverksamhet

Flyktingverksamhet består av verksamhet för ensamkommande barn och barn i behov av stöd till asylsökande familjer. Verksamheten finansieras av Migrationsverket.

Antal ensamkommande barn med heldygnsinnsatser	2021	2022	2023
Januari	2	6	6
Februari	3	6	5
Mars	3	6	5
Medel Januari-Mars	3	6	5

3 Verksamhetsmätt

3.1 Individ- och familjeomsorg.

3.1.1 Barn och ungdom 0-20 år

Verksamhetsmätt		Utfall Mar 2022	Budget 2023	Utfall Mar 2023
Antal barn och unga med heldygnsinsatser	—	194	230	208
Antal barn och unga med öppenvårdsinsatser	—	252	550	222
Antal ensamkommande barn med heldygnsinsatser	—	6	8	5

Antal barn och unga med heldygnsinsatser

Utfall

208

Antal barn och unga med öppenvårdsinsatser

Utfall

222

Antal ensamkommande barn med heldygnsinsatser

Utfall

5

3.1.2 Vuxen

Verksamhetsmätt		Utfall Mar 2022	Budget 2023	Utfall Mar 2023
Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser	↗	62	105	63
Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser	↘	112	200	100

Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser

Utfall

63

Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser

Utfall

100

Hans Abrahamson
Handläggare

Individ- och familjeomsorgsnämndens budgetdag 14 juni 2023

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar om en budgetdag onsdagen den 14 juni 2023 klockan 8.30-14.00.

Arvode och förlorad arbetstjänst utbetalas för de ledamöter och ersättare som deltar.

Ärendet i sin helhet

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar om en budgetdag onsdagen den 14 juni 2023 klockan 8.30-14.00.

Arvode och förlorad arbetstjänst utbetalas för de ledamöter och ersättare som deltar. Arvode erhålls enligt Kommunfullmäktiges beslut ”Bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda” för denna dag.

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

Amira Peljto Sirriyeh
HandläggareDatum
2023-04-18Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2023-00071 3.7.0.1

Uppdatering av Delegationsordning

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden fastställer tillägg och ändring av gällande delegationsordning för 2023 enligt upprättat förslag.

Ärendet i sin helhet

Ärendet innebär ändring av en gällande punkt och tillägg med en ny punkt enligt följande:

- 1.) Ändring av paragrafhänvisning avseende drogtest för föräldrar i enlighet med Lex lilla hjärtat. Det har tidigare varit ett skrivfel som hänvisat till fel lag. Nu är rätt paragrafer införda. Ändringen innebär inga praktiska ändringar, delegat är socialutskott. Punkten anges i rött på sidan 24 i delegationsordningen.
- 2.) Tillägg till delegationsordningen avseende arvoden till familjehem, jourhem m.m. Ändringen innebär att olika nivåer av arvode aktualiserar olika delegationsnivåer. Punkten anges i rött på sidan 20 i delegationsordningen.

Beslutsunderlag

1. Delegationsordning för Individ- och familjeomsorgsnämnden 2023

Samverkan

Ärendet har 2023-04-13 informerats de fackliga organisationerna.

Beslutet expedieras till

1. Berörd personal inom Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

Delegationsordning

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Fastställs av: Individ- och familjeomsorgsnämnden

Datum: 2017-12-19

Reviderad: 2020-04-21, 2020-06-16, 2020-12-15, 2021-05-18, Reviderad 2022-01-05, 2022-02-22, 2022-03-29, 2022-06-14, 2022-12-19, 2023-01-03, 2023-04-18

För revidering ansvarar: Individ- och familjeomsorgsnämnden

Dokumentet gäller till och med: 2023-12-31

Innehållsförteckning

1. Allmän handling, GDPR, kamerabevakning, ekonomi, personal	10
1.A. Allmän handling, GDPR och kamerabevakning	10
1.B. Ekonomi	10
1.C. Personal, anställning och upphörande av anställning	11
Verkställighetsåtgärder	11
Lag om Medbestämmande (MBL) / Samverkansavtalet	13
Lagen om anställningsskydd (LAS)	13
Personalärenden – övrigt	13
Kurser, konferenser, studie- och tjänsteresor	14
Övrigt	14
Transporter i tjänsten	14
1.D. Inköp/upphandling av varor och tjänster inom ramen för anvisade anslag	15
Uppvaktning av föreningar	15
2. Ärendehandläggning avsende barn och unga upp till 18 år	15
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun	18
Arvoden, ersättningar och avgifter mm	19
Återkrav av kostnader och avgifter mm	20

2.A. Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	21
Vård enligt LVU	21
Flyttningsförbud	24
Överflyttning av vårdnad	25
Förebyggande insatser enligt LVU	25
2.B. Föräldraskap	25
Faderskap och föräldraskap	25
Ärenden om vårdnad, boende och umgänge enligt FB mm	26
Anmälningar och underrättelser till annan myndighet	27
Samarbetssamtal	28
Placering av barn över nationsgränserna	28
Adoptioner	28
3. Ärendehandläggning vuxna	29
Återkrav av kostnader, avgifter	30
Ersättningar för uppehälle för vuxna	30
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun	30
3.A. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)	31
4. Lex Sarah, Lex Maria, Lex Maja	32
5. Överklaganden, yttranden mm	33
Överklaganden av och yttrande i ärenden enligt FL, SoL, LVU och LVM	33
Yttranden och överklaganden till myndighet / domstol m.m.	34

Yttrande till allmän domstol enligt Brottsbalken	35
Yttrande till åklagarmyndigheten mm	35
Anmälan enligt Socialtjänstförordningen	36
Yttrande Lagen om personnamn	36
Yttrande till IVO över ej verkställda beslut	36
Anmälningar till polismyndighet	36
Lagen om förordningen om offentligt biträde.....	36
Smittskyddslagen	37
Centrala studiestödsnämnden.....	37
Ombud.....	37
Jäv	37
Tillsynsärenden.....	37
Körkortsärenden.....	38
Vapenlagen.....	38
Yttrande till Hemvärnet	38

Förkortningar

AB	Allmänna bestämmelser
BrB	Brottsbalken
FB	Föräldrabalken
FL	Förvaltningslagen
HVB	Hem för vård och boende
HSLF-FS	Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa mm
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
JO	Justitieombudsmannen
KL	Kommunallagen
LAS	Lagen om anställningsskydd
LOA	Lagen om offentlig anställning
LUL	Lag om unga lagöverträdare
LVM	Lagen om vård av missbrukare
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
LYHS	Lag (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område
MAS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
MBL	Lag om Medbestämmande
RPSFS	Rikspolisstyrelsens författningssamling
OSL	Offentlighet- och sekretesslagen
SFB	Socialförsäkringsbalken
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting
SoF	Socialtjänstförordningen
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling
SoL	Socialtjänstlagen
TF	Tryckfrihetsförordningen

Förklaringar

Ansvarsområde

Förvaltningens ansvarsområde framgår av reglementet.

Syftet med delegation

Delegering innebär att nämnden överför självständig beslutanderätt, d.v.s. ger någon i uppdrag att fatta beslut på nämndens vägnar i vissa ärenden. Syftet med delegation är att nå en administrativt enklare och snabbare handläggning. Delegationsbeslut fattas i namn av den som gett delegationen och gäller på samma sätt som om nämnden själv fattat dem.

Offentlighetsprincipen och rätten att ta del av allmänna handlingar förändras inte av att beslutanderätten delegeras.

Delegater

En nämnd får uppdra att fatta beslut på nämndens vägnar till:

- Ett utskott (avdelning) av nämnden, t ex ett individutskott
- En enskild ledamot eller ersättare, t ex ordförande
- En anställd hos kommunen, denne behöver inte nödvändigtvis vara anställd hos den nämnd som delegerar beslutanderätten.

Det går inte att delegera till en grupp anställda eller till en grupp bestående av anställda och förtroendevalda att gemensamt fatta beslut.

Delegation för socialassistent, socialsekreterare, familjerättssekreterare och familjehemssekreterare enligt beslut av nämnden gäller efter att vederbörande erhållit delegation av enhetschef bekräftad genom namnunderskrift av båda parter. I avvaktan på egen delegation fattar metodhandledare eller enhetschef beslut.

Ej delegerbara ärenden

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

- Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- Framställningar eller yttrande till Kommunfullmäktige, liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av

Kommunfullmäktige har överklagats

- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
- Vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.

Nämndens återkallande

Nämnden kan när som helst återkalla en delegation. Detta kan göras generellt eller i ett särskilt ärende. Nämnden kan också föregripa ett beslut i ett ärende genom att själv ta över ärendet och besluta. Däremot kan nämnden inte ändra ett beslut som redan är fattat av en delegat.

Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt

Enligt 6 kap 39 § kommunallagen får en nämnd uppdra åt ordföranden att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

För att kunna fatta snabba beslut, när så erfordras, finns även särskilt angivna regler gällande en så kallad kompletterande beslutanderätt i lagen om vård av unga (LVU) samt i lagen om vård av missbrukare (LVM). Den kompletterande beslutanderätten kan utövas av ordföranden eller annan ledamot som av nämnden förordnats därtill. För att vara behörig att fatta beslut enligt kompletterande beslutanderätt måste ledamoten vara ordinarie ledamot i socialnämnden. Syftet med den kompletterande beslutanderätten är att det alltid ska finnas någon som kan fatta beslut när nämndens/utskottets beslut inte kan avvaktas. Beslut som fattats med stöd av kompletterande beslutanderätt ska anmälas till nämnden.

Kompletterande beslutanderätt kan tillämpas i följande typer av ärenden:

- Beslut om omedelbart omhändertagande, 6 § LVU
- Beslut om omedelbart omhändertagande när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård (6 a § 1 och 2 st LVU)
- 11 § 1 st LVU Beslut om att den unge får vistas i sitt eget hem under vårdtiden,
- 27 § LVU Beslut om tillfälligt utreseförbud,
- 31 d § första stycket LVU Beslut att begära biträde av polis för att genomföra läkarundersökning,
- 43 § 1 p LVU Begäran av polismyndighet att genomföra beslut om beslut om vård eller omhändertagande,
- 43 § 2 p LVU handräckning för att genomföra beslut enligt LVU omedelbart,
- 13 § LVM

En förteckning över namngivna personer som kan utöva den kompletterande beslutanderätten bifogas. (Bilaga 1)

Personliga förhållanden och jäv

Delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende som rör beslutsfattarens egna personliga förhållanden eller där jäv enligt KL, 6 kap 28 § förekommer.

Anmälan av delegationsbeslut

Beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till förvaltningschef, som anmäler till nämnden. Anmälningrutinerna ska vara så utformade att nämnden får tillfredsställande insyn i och kontroll över hur beslutanderätten utövas. Nämnden avgör i vilken form delegationsbesluten ska anmälas till nämnden.

Tidpunkten för anmälan bestämmer beräkningen av besvärstiden när det gäller överklagan som laglighetsprövning. Tiden är tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats. Vid förvaltningsbesvär är också överklagningstiden tre veckor, men räknas från den dag när den som beslutet rör fått ta del av beslutet.

Verkställighetsbeslut omfattas inte av anmälningsskyldigheten. Yttranden omfattas inte heller av anmälningsskyldigheten om det inte anges annat i gällande lagstiftning.

Attesträtt

Förvaltningschefen är bemyndigad att utse besluts- och behörighetsattestanter, enligt attestreglementet.

Personalärenden

Den som beslutar i personalärende ansvarar för att beslutet överensstämmer med författningar, föreskrifter i avtal samt övriga riktlinjer på det personaladministrativa området.

Vid anställning av personal i arbetsledande ställning, eller som annars har arbetsuppgifter av särskild betydelse, ska beslutsfattaren samråda med närmaste högre chef före beslut.

För lönesättning gäller särskilda rutiner.

Upphandlingsärenden

Den som beslutar om inköp eller träffar avtal om arbeten eller tjänster ansvarar för att upphandlingen sker enligt upphandlingsreglementet.

Beslutsfattaren ansvarar för att välja den upphandlingsform som är lämplig med hänsyn till kravet på affärsmässighet och behovet av samordning.

Beslutsärenden ska behandlas i ett sammanhang, dvs. ärendet får inte delas upp i syfte att kringgå befogenhetsbestämmelser. Den som beslutar om inköp ansvarar för att varan motsvarar de krav från bl.a. arbetsmiljösynpunkt som ställs på produkter i förvaltningens verksamhet.

Kostnadsansvar

Beslutsfattaren ska dels förvissa sig om att nödvändiga anslag finns för de kostnader som beslutet kan innebära, dels beakta anvisningarna för medelsanvändning. Beslutsfattaren ska också förvissa sig om att täckning finns i budget.

Facklig samverkan och MBL

Beslutsfattaren ansvarar i förekommande fall för samverkan med de fackliga organisationerna enligt Borås Stads samverkansavtal.

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1. Allmän handling, GDPR, kamerabevakning, ekonomi, personal				
1.A. Allmän handling, GDPR och kamerabevakning				
1	Avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet. Uppgift ur sådan handling till myndighet eller förbehåll i samband med utlämnande till enskild.	2 kap 2 och 14 §§ TF 6 kap 2 och 6 §§ OSL 10 kap 14 § OSL	Verksamhetschef Förvaltningschef	
1	Beslut om rättelse, radering och begränsning av handling.	Artiklarna 16-18 GDPR	Verksamhetschef Förvaltningschef	
3	Ansökan om tillstånd till kamerabevakning	11§ Kamerabevaknings- lagen	Verksamhetschef Förvaltningschef	
1.B. Ekonomi				
1	Utse attestanter	Borås Stads attestreglemente	Förvaltningschef	
2	Begäran till Kommunstyrelsen om handkassa	Kontakthanterings- PM från Stadsrevisionen	Chef ekonomi	
3	Skadeersättning till personal och allmänhet		Respektive chef Förvaltningschef	I samråd med överordnad chef. OBS! Konsultera alltid försäkringsansvarig säkerhetssamordnare (CKS)
4	Besluta om en hyra för lokaler inom Individ- och familjeomsorgsnämndens verksamhetsområde till en hyreskostnad motsvarande 15 prisbasbelopp per år		Förvaltningschef	Kräver beslut av LFN. Om minst 3 år och ett hyresbelopp överstigande 5 milj kr under kontraktstiden, krävs KS/KF beslut.
5	Besluta om anpassningar till Lokalförsörjningsförvaltningen om fastighetsrelaterade investeringar upp till 15 prisbasbelopp		Förvaltningschef	Ex ombyggnad av befintlig lokal
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
6	Upphandling av varor och tjänster upp till 25 prisbasbelopp inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Förvaltningschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och

				investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
7	Upphandling av varor och tjänster upp till 10 prisbasbelopp inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Verksamhetschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
8	Upphandling av varor och tjänster upp till 1 prisbasbelopp in inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Enhetschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
1.C. Personal, anställning och upphörande av anställning				
1	Tillsvidareanställning av enhetschef	32 § AB 4 § LAS	Verksamhetschef	
2	Tillsättning av verksamhetschef	32 § AB 4 § LAS	Förvaltningschef	
3	Tillsvidareanställning av övrig personal	32 § AB 4 § LAS	Respektive chef	
4	Anställda för viss tid, visst arbete, provanställning, allmän visstidsanställning, tidsbegränsad anställning, PAN och anställda för vikariat	5 och 6 §§ LAS 4 § AB	Respektive chef	
5	Beslut om uppsägning på grund av personliga skäl eller arbetsbrist samt beslut om avsked	4 § 2 st och 18-20 §§ LAS	Respektive chef	
6	Anställa vikarie för förvaltningschef under ordinarie förvaltningschefs frånvaro för viss tid, max 6 månader			
Verkställighetsåtgärder				
7	Beslut om övertid, fyllnadstid, jourtjänstgöring, beredskap, förskjutet arbetstid och kompensationsledighet	20 § AB	Enhetschef Motsv verkshetschef Motsv förvaltningschef	
8	Beslut om stadigvarande förflyttning mot den anställdes vilja	§ 6 mom 1 2 st AB	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Skrivelse Innan beslut fattas ska förhandlingar enligt MBL § 11 och ev § 4 vara avslutade
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
9	Avstängning	§ 10 AB	Förvaltningschef	Skrivelse

10	Fastställa arbetstidsschema	§ 13 mom 5 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Samråd med HR-enheten
11	Skriftlig varning	§ 13 AB	Förvaltningschef	Skrivelse
12	Beslut om anställnings upphörande	§ 33 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Beslutanderätten avser uppsägning på egen hand
13	Beslut om arbetstagares ledighet med lön (enskild angelägenhet)	§ 32 AB	HR-specialist HR-chef Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
14	Beslut om ledighet med/utan lön Semester, studier, sjukdom, föräldraledighet, civil- och värnplikt, offentliga uppdrag	Kap 6 §§ 25-31 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
15	Beslut om arbetstagares ledighet		Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Högst 6 månader vid särskilda skäl (prova annat arbete)
16	Beslut om ledighet	Lag om facklig förtroendeman	HR-specialist HR-chef förvaltningschef	I enlighet med delegation från Kommunstyrelsen
17	Beslut om tillfälligt distansarbete		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
18	Beslut om stadigvarande distansarbete		Förvaltningschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Lag om Medbestämmande (MBL) / Samverkansavtalet				
19	Förhandling och information	§§ 11, 12 och 19 BML	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef HR-chef HR-specialist	Tjänsteman som ska fatta beslut i ärende eller lägger förslag till nämnden ansvarar för att samverkan har fullgjorts inom ramen för samverkansavtalet eller att förhandlingar enligt MBL är avslutade innan beslut fattas
20	Förhandlingar	§ 14 MBL	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef HR-specialist HR-chef Förvaltningschef	HR ska medverka i förhandlingen HR i dialog med verksamhetschef/ förvaltningschef
21	Förhandlingar	§ 38 MBL	Förvaltningschef	
Lagen om anställningsskydd (LAS)				
22	Varsel och underrättelse om avsked eller uppsägning av personliga skäl	§ 30 LAS	Förvaltningschef	I samråd med HR-chef
23	Beslut om avsked eller uppsägning av personliga skäl	§§ 7-10 LAS	Förvaltningschef	I samråd med HR-chef
24	Besked att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta	§§ 15-17 LAS	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
Personalärenden – övrigt				
25	Varsel till facklig organisation att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta	§ 30 LAS	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
26	Avvikelse från företrädesrätt till återanställning	§ 32 LAS	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
27	Förbjuda bisyssla	§ 7 LOA	Verksamhetschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Kurser, konferenser, studie- och tjänsteresor				
28	Beslut om studiebidrag	Personalpolitiska riktlinjer	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
29	Beslut om personals deltagande i kurser, konferenser och studieresor inom landet		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
30	Beslut om personals deltagande i kurser, konferenser och studieresor utomlands		Förvaltningschef	
Övrigt				
31	Utfärda tjänstgöringsintyg och vitsord		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
32	Ledigförklarande av tjänst		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Innan tillsvidare tjänst ledigförklaras ska anmälan om vakansprövning göras av HR-enhet
33	Ingångslön		HR-specialist HR-chef	
34	Telefonersättning Beslut om telefonersättning för viss personal		Förvaltningschef Ordförande	
Transporter i tjänsten				
35	Medge viss personal att för enskilt uppdrag mot ersättning använda taxi, buss eller egen bil i tjänsten		Enhetschef Motsv verksamhetschef Förvaltningschef Ordförande	
36	Beslut om generellt tillstånd att använda egen bil i tjänsten		Verksamhetschef Motsv förvaltningschef Ordförande	Gäller endast anställda som i sitt dagliga arbete måste använda egen bil i tjänsten

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.D. Inköp/upphandling av varor och tjänster inom ramen för anvisade anslag				
1	För högst 10 basbelopp		Förvaltningschef	
2	För högst 5 basbelopp		Verksamhetschef	
3	För högst 2 basbelopp		Enhetschef	
4	Inköp av arbets-, skydds- och profilkläder		Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
5	Beslut om ersättningsanspråk från personal och allmänhet		Verksamhetschef Förvaltningschef	Efter samråd med stadens jurister
6	Infordra och anta anbud för inköp av tjänster		Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	Vid anbudsöppning ska öppning, utvärdering, sammanställning göras tillsammans med ekonomen
7	Träffa överenskommelse med organisationer och föreningar om deras medverkan vid skötsel av kommunala anläggningar samt beslut om ersättning för detta		Verksamhetschef Förvaltningschef	
Uppvaktning av föreningar				
8	Beslut om uppvaktning av föreningar		Ordförande	
2. Ärendehandläggning avsende barn och unga upp till 18 år				
1	Förhandsbedömning om utredning ska inledas eller ej	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
2	Bedömning om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd och beslut om huruvida det föreligger ett omedelbart skyddsbehov eller inte	11 kap 1a § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
3	Beslut att avvisa/avskriva ärende, ansökan eller anmälan		Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
4	Begäran om brottsutredning	31 § LUL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
5	Att utredning ska avslutas/avskrivas	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
6	Begäran om att annan kommun ska bistå i utredningen	11 kap 4 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
7	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av insatser i hemmet eller öppenvårdsinsatser, kommunala insatser	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
8	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av insatser i hemmet eller öppenvårdsinsatser, externa insatser	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
9	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av kontaktfamilj/kontaktperson/särskild kvalificerad kontaktperson	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Socialsekreterares delegation avser kontaktperson-familj
10	Bifalla, avslå och ompröva insats extra vuxen	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
11	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av tillfällig vård utom det egna hemmet	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Högst 4 månader, gäller inte varaktig vård
12	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av tillfällig vistelse i jourhem eller akuthem	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren under icke kontorstid
13	Upphörande av vård utom det egna hemmet	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
14	Upphörande av vård LVU –när grunden är brister i hemmiljön (2§) – och barnet fyller 18 –		Metodhandledare Socialsekreterare	Vård som har beslutats med stöd av 2 § LVU, dvs. på grund av förhållandena i hemmet, ska upphöra senast när barnet fyller 18 år. I denna situation behöver inget formellt beslut fattas , men av

				nämndens dokumentation ska framgå när och av vilka skäl insatsen har avslutats. Vidare bör nämndens bedömning av i vilken utsträckning målet eller målen med insatsen har uppnåtts sammanfattas i en slutanteckning som tillförs personakten. I sammanhanget kan det påminnas om att barnet har rätt att få relevant information och ska ges möjlighet att framföra sina åsikter.
15	Bifalla, avslå och upphörande i form av vård utom det egna hemmet till unga 18-20 år + ompröva vid förändrade förhållanden	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
16	Bifalla, avslå och upphörande gällande jourlägenhet boendesocial insats med andrahandskontrakt	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Socialsekreterare sociala jouren	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller jourlägenhet under icke kontorstid
17	Förlängning av utredningstid	11 kap 2 § SoL	Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
18	Besluta om uppföljning efter avslutad utredning eller upphörd vård utanför hemmet	11 kap 4a, b § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
19	Medgivande eller beslut om vård för barn för stadigvarande vård och fostran i enskilt hem	6 kap 6 § SoL	Socialutskott	
20	Övervägande om vården fortfarande behövs	6 kap 8 § SL	Socialutskott	
21	Särskilt övervägande om överflyttning av vårdnaden	6 kap 8 § SoL	Socialutskott	Upphörande av vård ska tas upp till utskott. Även om det i princip alltid är så att vårdbehovet inte kvarstår när vårdnadsöverflyttningen sker så kan det finnas undantag. Enligt handboken ska <i>överflyttningen av vårdnaden vara en</i>

				<i>omständighet som föranleder omprövning. (Om barnet behöver ny vårdnadshavare s. 104)</i>
22	Ingå avtal, inklusive besluta om ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare som tidigare varit familjehem	6 kap 11 § SoL	Metodhandledare Familjehemsenheten Enhetschef Familjehemsenheten	Delegationen för enhetschef gäller ersättning enligt SKR:s rekommendationer Verksamhetschef kan ingå avtal om ersättning utöver SKR:s rekommendationer
23	Beslut om in- och utskrivning på internt Hem för vård och boende och stödboende	3 kap 11 och 14 §§ SoF 3 kap 1 § HSLF-FS 2016:55	Enhetschef på boendet Verksamhetschef	
24	Teckna hyresavtal avseende bostad åt ensamkommande ungdomar	2 kap 1 § SoL	Enhetschef Enhetschef Stöd och boende Ungdom	Se Socialstyrelsens vägledning Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn s 42 och 50
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun				
25	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till annan kommun	2 a kap 10 § SoL	Enhetschef	Avser ärenden enligt SoL, såväl som LVU och LVM
26	Beslut om att ta alternativt inte ta emot ärende från annan socialnämnd	2a kap 10 § SoL	Enhetschef	Avser ärenden enligt SoL, såväl som LVU och LVM
27	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	2a kap 11 § SoL	Socialutskott	
28	Beslut om överklagande till förvaltningsrätt och i förekommande fall till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över IVO:s beslut att nämnden ska ta emot ärenden från annan kommun samt avgivande av yttrande	6 kap 37 § KL	Enhetschef Socialutskott	Beslut eller avgivande av yttrande görs av enhetschef då Socialutskott ej kan inväntas. Beslut av enhetschef anmäls till nästkommande Socialutskott.
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
29	Begäran om inhibition till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol	48 § FL	Socialutskott	
30	Begäran om inhibition till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	48 § FL	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande	

			Ledamot och ersättare i Socialutskott	
31	Socialnämndens möjlighet att begära betänketid när människor utsatts för människohandel etc.	5 kap. 15 § 4 st. utlänningslagen (2005:716)utl	Socialutskott	Ansökan sker via Migrationsverkets hemsida.
32	Socialnämndens möjlighet att ansöka om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Upphållstillståndet ska gälla i minst ett år.	5 kap 15 c § Utlänningslagen (2005:716)	Socialutskott	Ansökan sker via Migrationsverkets hemsida.
Arvoden, ersättningar och avgifter mm				
33	Extra ersättning till barn och unga vid placering under placeringstiden, omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård och boende	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
34	Ersättning för resor/umgängesresor utöver högsta omkostnadsersättning	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår
35	Ersättning för resor/umgängesresor vid tillämpning av lägsta omkostnadsersättning för familjehemsplacerade barn	4 kap 1-2 §§ SoL	Familjehemssekreterare Familjehemsenhet Metodhandledare Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår
36	Tillfälligt förhöjd omkostnadsersättning, utöver gällande avtal, till barn och unga vid placering under placeringstiden, omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård och boende	4 kap 1-2 §§ SoL	Familjehemssekreterare Familjehemsenhet Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår.
37	Omkostnadsersättning till familjehem med belopp över 24 % av basbeloppet	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Gäller vid akuta placeringar i avvaktan på nästa Socialutskott

38	Övriga omkostnader till familjehem/jourhem/ensilt hem utöver gällande avtal		Enhetschef Verksamhetschef	Enhetschefens delegation gäller motsvarande ett inkomstbortfall av tjänst under högst ett år, övriga ärenden beslutas av verksamhetschef
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
39	A. Arvode om omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj eller umgängesstödjare. Enligt anvisningar och riktlinjer. B. Arvode och omkostnadsersättning till kvalificerad kontaktperson. Enligt anvisningar och riktlinjer. C. Arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj. Utöver anvisningar och riktlinjer.	3 kap 6 b § SoL	A. Familjehemssekreterare B. Metodhandledare Familjehemsenhet C. Enhetschef	C. Beslut över SKR:s rekommendationer
40	Arvode till jourhem, familjehem och kontrakterade familjehem		a.) Metodhandledare b.) Enhetschef för familjehemsenheten c.) Verksamhetschef d.) Utskott	a.) Beslut inom SKR:s rekommendationer b.) Beslut över SKR:s rekommendationer inom ett halvt prisbasbelopp/ månad c.) Beslut över SKR:s rekommendationer inom 1 prisbasbelopp/månad d.) Beslut över SKR:s rekommendationer över 1 prisbasbelopp/månad
41	Avgift från förälder vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna	8 kap 1 § SoL	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	
42	Fastställa ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare		Familjehemssekreterare Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Enligt de ersättningsnivåer som gäller för gode män i Borås Stad
Återkrav av kostnader och avgifter mm				
43	Eftergift av avgift	9 kap 4 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
44	Att föra talan om ersättning hos Förvaltningsrätten för avgift enligt 8 kap 1 § 2 st SoL som förälder inte frivilligt betalar	9 kap 3 § SoL	Socialutskott	

2.A. Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)				
Vård enligt LVU				
1	Beslut om omedelbart omhändertagande av barn och unga	6 § 1 och 2 st LVU	Socialutskott	
2	Beslut om omedelbart omhändertagande av barn och unga då Socialutskottets beslut inte kan avvaktas	6 § 1 och 2 §§ LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brädslande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut om omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
3	Beslut om omedelbart omhändertagande när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård	6 a § LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brädslande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut om omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
4	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra	9 § 3 st LVU	Socialutskott	
5	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra då Socialutskottets beslut ej kan avvaktas	9 § 3 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
6	Beslut om ansökan hos Förvaltningsrätten om vård	4 § LVU	Socialutskott	
7	Begäran om förlängd tid för ansökan om vård	8 § LVU	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	

8	Beslut om läkarundersökning, att utse läkare samt plats för läkarundersökning	32 § 1 st LVU	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
9	Beslut att begära polishandräckning för att bereda en läkare, som avses i 32 § LVU, tillträde till den unges hem eller för att föra den unge till läkarundersökning	43 § p 1 LVU	Ordförande i nämnd med stöd av nämnda lagrum	Beslut har endast nämnden eller dess ordförande rätt att fatta
10	Beslut att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av denna lag	43 § p 2 LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
11	Beslut om hur vården ska ordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden	11 § 1st, 2 st och 3 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
12	Beslut om att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt LVU	43 § 2 LVU	Socialutskott	
13	Beslut om att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt LVU, då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	43 § 2 LVU	Socialsekreterare sociala juren Metodhandledare Myndighet Enhetschef Verksamhetschef	Bilaga 1. Förteckning över behöriga delegater. Socialsekreterare inom sociala juren anges enligt förteckning.
14	Beslut om hur den unges umgänge med vårdnadshavare och förälder som har umgänge reglerat genom dom eller avtal ska utföras. När överenskommelse inte kan nås med	14 § 2 st p 1 LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot i Socialutskott	

	föräldern eller vårdnadshavaren i avvaktan på nämndens beslut			
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
15	Beslut om att den unges vistelseort inte ska röjas för föräldern eller vårdnadshavaren i avvaktan på nämndens beslut	14 § 2 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot i Socialutskott	
16	Övervägande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort 14 § 2 st p 1 och 2 LVU	14 § 3 st LVU	Socialutskott	
17	Upphörande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort 14 § 2 st p 1 och 2 LVU	14 § 3 st LVU	Socialutskott	
18	Övervägande om vård med stöd av 2 § LVU fortfarande behövs	13 § 2 st LVU	Socialutskott	
19	Prövning om vård med stöd av 3 § LVU ska upphöra	13 § 2 st LVU	Socialutskott	
20	Beslut om att vården ska upphöra	21 § 1 st LVU	Socialutskott	
21	Beslut om ansökan hos Förvaltningsrätten om utreseförbud	31 b § LVU	Socialutskott	
22	Omprövning av om utreseförbud ska upphöra	31 c § 1 st LVU	Socialutskott	
23	Beslut om upphörande av utreseförbud	31 c § 2 st LVU	Socialutskott	
24	Beslut om tillfälligt utreseförbud	31 d § 1 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådsåkande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
25	Beslut om tillfälligt undantag från ett utreseförbud	31 i § LVU	Socialutskott	

26	Beslut om anmodan om drogtest för förälder eller vårdnadshavare, inför umgänge med LVU- placerat barn eller inför avslutande av vård.	32 a § LVU 32 b § LVU	Socialutskott	Lex Lilla hjärtat
Flyttningsförbud				
27	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § 2 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådsåkande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
28	Beslut om att tillfälligt flyttningsförbud ska upphöra	30 § 2 st LVU	Socialutskott	
29	Ansökan hos Förvaltningsrätten om flyttningsförbud	25 § LVU	Socialutskott	
30	Beslut om den unges umgänge med förälder eller vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsbeslut när överenskommelse inte kan nås, i avvaktan på nämndens beslut	31 § LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
31	Övervägande om flyttningsförbud fortfarande behövs	26 § 1 st LVU	Socialutskott	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
32	Beslut om upphörande av flyttningsförbud	26 § 2 st LVU	Socialutskott	
33	Beslut om upphörande av flyttningsförbud då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	26 § 2 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	

Överflyttning av vårdnad				
34	Särskilt övervägande om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	13 § 3 st LVU	Socialutskott	
Förebyggande insatser enligt LVU				
35	Beslut om att den unge ska hålla regelbunden kontakt med särskilt utsedd kontaktperson	22 § 1 st p 1 LVU	Socialutskott	
36	Delta i behandling i öppna former inom socialtjänstlagen	22 § 1 st p 2 LVU	Socialutskott	
37	Prövning av förebyggande insats ska upphöra	22 § 2 st LVU 13 § 3 st LVU	Socialutskott	
38	Att förebyggande insats ska upphöra	21 § 1 och 3 st LVU	Socialutskott	
2.B. Föräldrabalken				
Faderskap och föräldraskap				
1	Utreda vem som är far till barnet. Att ej utreda vem som är far till barnet	2 kap 1 och 9 §§ FB	Socialassistent Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	Socialassistent har delegation på faderskapsärenden som gäller samboprotokoll
2	Utreda om det kan antas att en kvinna ska anses som förälder	2 kap 8a och 9 §§ FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
Ärende		Lagrum	Delegat	Anmärkning
3	Godkänna faderskapsbekräftelse och föräldraskapsbekräftelse	1 kap 4 § FB 1 kap 9 § FB	Socialassistent Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	Socialassistent har delegation på faderskapsärenden som gäller samboprotokoll
4	Beslut om rättsgenetisk undersökning	2 kap 6 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	

5	Beslut om att återuppta nedlagd utredning	2 kap 1 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
6	Att för barnets räkning väcka och föra talan i domstol för fastställelse av faderskap	3 kap 5 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
7	Att för barnets räkning väcka och föra talan i domstol för fastställelse av moderskap		Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef	Det finns inga särskilda bestämmelser för fastställande av moderskap i internationella sammanhang som motsvarar bestämmelserna i lag (1985:367) om internationella faderskapsfrågor, IFL. Detta klargörs i SOU 2016:11 s 524 f. och prop. 2017/18:155 s 42. Aktuell myndighet avgör vilka handlingar som ska presenteras för att moderskapsfrågan ska kunna avgöras.
8	Beslut om att till domstolen anmäla behov av förmyndare och medförmyndare när modern är under 18 år	5 kap 2 § SoF	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
Ärenden om vårdnad, boende och umgänge enligt FB mm				
9	Att godkänna/ej godkänna avtal om vårdnad, boende och umgänge	6 kap 6, 14a, 15a, 17a §§ FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
10	Verkställande av umgängesstöd vid barns umgänge efter beslut i domstol	6 kap 15c § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
11	Förordna utredare i mål eller ärenden om vårdnad, boende och umgänge	6 kap 19 § FB	Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
12	Beslut om att utreda ett barns behov av umgänge med någon annan (ej förälder) som står barnet särskilt nära	6 kap 15a § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare	

			Enhetschef Familjerätten	
13	Förpröva/utreda barns umgänge med närstående	6 kap 15a § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
14	Fatta beslut om vissa åtgärder utan vårdnadshavarnas samtycke	6 kap 13a § FB	Socialutskott	
15	Lämna upplysningar till domstol samt verkställa utredningar	6 kap 19 och 20 §§ FB 6 § Personutredning i Brottsmål	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
16	Avge yttrande angående umgängesstöd	6 kap 15c § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
17	Bifalla, avslå och ta beslut om upphörande av bistånd i form av kontaktperson vid umgänge	3 kap 6 § SoL 4 kap 1 § SoL	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
18	A. Fastställa arvode och omkostnadsersättning till kontaktpersoner och umgängesstödjare, enligt SKR:s riktlinjer B. Fastställa arvode och omkostnadsersättning till kontaktpersoner och umgängesstödjare, utöver riktlinjer	3 kap 6b § SoL	A. Familjerättssekreterare B. Metodhandledare eller enhetschef	
Anmälningar och underrättelser till annan myndighet				
19	Ändrad utbetalning av barnbidrag	16 kap 18 § SFB	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	
20	Underrättelse till Försäkringskassan om att ett barn som uppbär barnbidrag och/eller underhållsstöd placeras i familjehem eller HVB-hem respektive återflyttas tillbaks till boförälder	16 kap 18 § SFB 18 kap 19 § SFB	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	
21	Anmälan till Försäkringskassan om att nämnden ska uppbära en del av sjukpenning för den som bereds vård i HB-hem eller familjehem enligt SoL som ger vård och behandling	106 kap 13 § SFB	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	

Samarbetssamtal				
22	Att genomföra domstolens beslut om samarbetssamtal	6 kap 18 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Placering av barn över nationsgränserna				
23	Godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige	6 kap 11a § SoL	Socialutskott	
24	Placera ett barn i ett annat land	6 kap 11b § SoL	Socialutskott	
Adoptioner				
25	Medgivande att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
26	Återkallelse av medgivande till adoption	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
27	Nämndens samtycke till fortsatt adoptionsförfarande vid samtycke	6 kap 14 § SoL	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
28	Nämndens samtycke vid fortsatt adoptionsförfarande vid ej samtycke	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
29	Lämna adoptionsutredning till domstol	4 kap 14 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
30	Att utse handläggare till att genomföra en adoptionsutredning	4 kap 14 § FB	Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Utse tillfällig vårdnadshavare			
31	Utse tillfällig vårdnadshavare	6 kap 10 d § FB	Socialutskott	I brådskande fall när utskott inte kan avvakta har ordförande kompletterande beslutanderätt, se inledning.

3. Ärendehandläggning vuxna				
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1	Förhandsbedömning om utredning ska inledas eller ej	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Ansökan av part måste alltid utredas
2	Beslut att avvisa/avskriva ärende		Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Ex: Vid återtagen ansökan vid utebliven medverkan
3	Bifalla/avslå och upphörande av bistånd i form av kontaktperson/upphörande av bistånd	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
4	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson		Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	SKR:s cirkulär
5	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av interna öppenvårdsinsatser	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
6	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av extern öppenvård		Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
7	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av jourlägenhet/ träningslägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare sociala jouren gäller under icke kontorstid

8	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av boendesocial insats med andrahandskontrakt / Kaptensgatan	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare gäller omprövning av bistånd i form av fortsatt boende
9	Bifalla, avslå och/eller upphörande av bistånd åt vuxen i form av vård, placering och omplacering i familjehem/hem för vård och boende	4 kap 1 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
10	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av övriga interna boendeformer	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
11	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av externa boendeformer	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Återkrav av kostnader, avgifter				
12	Beslut om eftergift av avgift enligt 8 kap 1 § första stycket SoL	9 kap 4 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
Ersättningar för uppehälle för vuxna				
13	Beslut om att ta ut ersättning (avgift) för uppehälle vid vård i familjehem eller i hem för vård och boende/öppenvård eller andra biståndsbedömda boenden	8 kap 1 § 1 st SoL 6 kap 1 § SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun				
14	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	16 kap 1 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef	
15	Beslut om att ta alternativt inte ta emot ärende från annan socialnämnd	16 kap 1 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef	
16	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	16 kap 1 § 3 st SoL	Socialutskott	
17	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan nämnd när Socialutskottets beslut inte kan avvaktas		Ordförande Vice ordförande	

			2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
3.A. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)				
1	Beslut om att inleda/ej inleda utredning	7 § LVM	Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
2	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	9 § LVM	Socialsekreterare sociala jouren Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3	Beslut om omedelbart omhändertagande	13 § LVM	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådsåkande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
4	Beslut om att medelbart omhändertagande ska upphöra	18 b § LVM	Socialutskott	
5	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra, när utskottets beslut inte kan avvaktas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
6	Ansökan om vård enligt LVM	11 § LVM	Socialutskott	
7	Beslut om att begära polishandräckning för att föra person till läkarundersökning	45 § LVM	Socialsekreterare sociala jouren Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid

8	Beslut om att begära polishandräckning för inställelse till vårdinstitution	45 § LVM	Socialsekreterare sociala jouten Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouten gäller under icke kontorstid
4. Lex Sarah, Lex Maria, Lex Maja				
1	Utredning, bedömning och beslut om ej missförhållande, påtaglig risk för missförhållande och missförhållande inom individ- och familjeomsorgen	14 kap 6 § SoL	Socialt ansvarig samordnare SAS Kvalitets- och utvecklingschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
2	Utredning och bedömning om ej missförhållande, påtaglig risk för missförhållande och missförhållande inom individ- och familjeomsorgen	14 kap 6 § SoL	Verksamhetsutvecklare	
3	Anmälan till Inspektionen för Vård och omsorg om allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande	14 kap 7 § SoL	Individ- och familjeomsorgsnämnden	
4	Anmälan till Inspektionen för Vård och omsorg om allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande, då nämnden beslut inte kan avvaktas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
5	Beslut om anmälan till Inspektionen för Vård och omsorg av allvarlig skada eller sjukdom i samband med vård, behandling eller undersökning	6 kap 4 § LYHS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS	
6	Beslut om anmälan vid olyckor och tillbud till tillverkare, Läkemedelsverket, Socialstyrelsen	Lagen om medicintekniska produkter SOFS 2001:12	Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS	
7	Informera kontrollmyndighet för djurskydd eller polismyndighet om att ett djur vanvårdas	SFS 2018:1194 (Lex Maja)	Alla medarbetare	

5. Överklaganden, yttranden mm

Överklaganden av och yttrande i ärenden enligt FL, SoL, LVU och LVM				
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1	Beslut om yttrande till Förvaltningsrätten och i förekommande fall Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilds överklagande av nämndens beslut om hur vården av den unge ska ordnas eller vad hon eller han ska vistas under vårdtiden enligt 11 § LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	Beslut om att avge yttrande gäller då Socialutskottets beslut inte kan inväntas; ordförande, vice ordförande, 2:e vice ordförande
2	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall till Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilds överklagande av nämndens beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort enligt LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	
3	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall till Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilds överklagande av nämndens beslut om fortsatt vård enligt 2 eller 3 §§ LVU eller förebyggande insats enligt 22 § LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	
4	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall Kammarrätt/högsta förvaltningsdomstol över enskilds överklagande av nämndens beslut om fortsatt flyttningsförbud enligt LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	

Yttranden och överklaganden till domstol m.m.				
5	Beslut att ompröva alternativt inte ompröva ett beslut	37-39 §§ FL	Delegat i ursprungsbeslut	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
6	Rättelse av beslut	36 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef Verksamhetschef	Att avge yttrande gäller då Socialutskott/ Nämnds beslut inte kan inväntas; ordförande, vice ordförande, 2:e vice ordförande
7	Beslut att avvisa överklaganden som har kommit in för sent	45 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
8	Yttrande till Förvaltningsdomstol i överklagade ärenden	Lagrum i ursprungsbeslut	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
9	Överklaga och i förekommande fall begära inhibition av beslut	42 § FL 48 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell

				beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
10	Överklaga Migrationsverkets beslut gällande statlig ersättning samt yttrande	29a § Förordningen om statlig ersättning	Enhetschef	
11	Yttrande till Hyres- och arrendenämnden	12 kap Jordabalken Lag (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder	Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Yttrande till allmän domstol enligt Brottsbalken				
12	Yttrande till domstol i brottsmål om den som är under 21 år begått brott och kan bli föremål för vård eller åtgärd enligt socialtjänstlagen eller enligt LVU	32 kap 1 och 2 §§ BrB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
13	Yttrande till domstol när den som begått brott kan bli föremål för vård enligt LVM	31 kap 2 § BrB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
Yttrande till åklagarmyndigheten mm				
14	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning för den som varit misstänkt för brott och som varit föremål för vård enligt LVM	46 § LVM	Enhetschef Verksamhetschef	
15	Lämna upplysningar och/eller förslag på åtgärder till domstol, åklagare och frivårdsmyndighet	6 § Lag om särskild personutredning i brottsmål	Socialassistent Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	Socialassistentens delegation gäller att lämna upplysningar
16	Yttrande till passmyndighet om utfärdande av pass utan vårdnadshavarens samtycke	11 § Passlagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
17	Yttrande till tingsrätt avseende god man eller förvaltare	11 kap 16 § FB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	

Anmälan enligt Socialtjänstförordningen				
18	Anmälan till överförmyndare om: 1. Behov av god man eller förvaltare enligt FB 2. Att behov av god man eller förvaltare inte längre föreligger 3. Behov av förvaltning av underårigs egendom	5 kap 3 § SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
19	Begäran till domstol om behov av åtgärd i fråga om vårdnad, förmyndarskap eller av målsägandebiträde för underårig	5 kap 2 1 SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Yttrande Lagen om personnamn				
20	Yttrande till domstol i namnärenden	44-45 §§ Lagen om personnamn	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätt	
Yttrande till IVO över ej verkställda beslut				
21	Yttrande över ej verkställda beslut	16 kap 6f § SoL	Enhetschef	
Anmälningar till polismyndighet				
22	Anmälan till polis angående vissa brott mot underårig samt vissa grövre brott	10 kap 21-23 §§ OSL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
23	Beslut om polisanmälan angående brott mot den egna verksamheten	12 kap 10 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
Lagen om förordningen om offentligt biträde				
24	Anmälan om behov av offentligt biträde	3 st 3 § Lagen om offentligt biträde	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
25	Yttrande över ansökan om rätts hjälp genom offentligt biträde samt yttrande över kostnadsberäkning	3 § Lagen om offentligt biträde och	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	

		7 § Förordningen om offentligt biträde		
Smittskyddslagen				
26	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	6 kap 9 § Smittskyddslagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
27	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen	6 kap 12 § Smittskyddslagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Centrala studiestödsnämnden				
28	Beslut om framställning till Centrala studiestödsnämnden om ändring av betalningsmottagare för studiehjälp m.m. i samband med placering av barn och ungdom i enskilt hem eller HVB	2 kap 33 § Studiestödsförfordningen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
Ombud				
29	Beslut att avvisa ombud	14 § FL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Jäv				
30	Rätt att pröva och avgöra jävsinvändning mot handläggare, som beslutar i individärenden	6 kap 30 § KL	Enhetschef Verksamhetschef	
Tillsynsärenden				
31	Underrättelse och utlämnande av begärd information till IVO	13 kap 5 § SoL	Socialassistent Socialsekreterare	Gäller individärenden
32	Yttrande till IVO, JO och DO	13 kap 5 § SoL	Socialutskott	Gäller individärenden Anmäls till nämnd

33	Yttrande till IVO, JO och DO när socialutskottets beslut inte kan inväntas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
34	Yttrande till tillsynsmyndighet (inte individärenden)		Enhetschef	I samråd med verksamhetschef
Körkortsärenden				
35	Yttrande till Transportstyrelsen i körkortsärenden	3 kap 8 § och 5 kap 2 § Körkortsförordningen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Vapenlagen				
36	Yttranden i ärenden rörande Vapenlagen, polismyndighet	RPSFS	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Yttrande till Hemvärdet				
37	Avge yttrande	5 § Hemvärns- förordningen 1997:146	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	

Maria Svensson
Handläggare

Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Att från och med den 19 april 2023 utse, Marianne Gunnarsson till verksamhetschef enligt 4 kap. 2 § i hälso- och sjukvårdslagen, för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom Individ- och familjeomsorgsnämndens verksamhetsområde.

Ärendet i sin helhet

Enligt reglementet ska individ och familjeomsorgsnämnden utöva ledningen för den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt område. Individ- och familjeomsorgsnämnden är därmed vårdgivare för den kommunala hälso- och sjukvård som bedrivs i nämndens verksamhet. Vårdgivare ska enligt 4 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen utse en verksamhetschef för hälso- och sjukvården.

Verksamhetschefen ansvarar för att hälso- och sjukvårdsverksamheten organiseras på ett sådant sätt att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet. Verksamhetschefen ansvarar för att Socialstyrelsens föreskrift ”Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete” (SOSFS 2011:9) i hälso- och sjukvårdsfrågor efterlevs.

Beslutsunderlag

1. Ingen bilaga

Samverkan

Ärendet samverkas med de fackliga organisationerna 2023-04-13.

Beslutet expedieras till

Revisionskontoret, SRE.diarium@boras.se

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

Jeanette Zachau
HandläggareDatum
2023-04-18Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2023-00032 1.2.3.25

Svar på Borås Stads hantering av statsbidrag

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar att tillstyrka Stadsrevisionens rapport om Borås Stads hantering av riktade statsbidrag och klargöra i delegationsordningen vad gäller behörighet att ansöka om statsbidrag.

Sammanfattning

Individ och Familjeomsorgsförvaltningen har rekvirerat och återrapporterat flera dedikerade statsbidrag bl. a sociala insatser i utsatta områden från Socialstyrelsen vars syfte är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Statsbidraget har i samverkan med andra förvaltningar och kommunala bolag använts för att förstärka och komplettera kommunens samlade brottsförebyggande arbete och öka tillgängligheten i socialtjänstens verksamheter gentemot barn och unga, bl a fältsekreterare, Integrerat team och projekt Domino. Dessa projekt är strukturerad samverkan mellan socialtjänst, skola och polis på individnivå kring barn och unga som hamnat i eller riskerar att hamna i en kriminell livsstil.

Samverkan när det gäller samordning och redovisning av statsbidraget till Socialstyrelsen har fungerat väl.

Individ- och familjeomsorgsnämnden kommer att klargöra vem som är behörig att ansöka om riktade statsbidrag i delegationsordningen och medverka i samråd med kommunstyrelsen i att arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Ärendet i sin helhet

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kommun-

gemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Redovisningen i dessa delar blir därför inte rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag vilket inte är tillräckligt för redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

Beslutsunderlag

1. Rapportsammandrag Hantering av statsbidrag
2. Rapport - Hantering av statsbidrag
3. Missiv - Hantering av statsbidrag

Samverkan

Informerad vid FSG 2023-04-13.

Beslutet expedieras till

Revisionskontoret Revisionskontoret@boras.se

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Borås Stads hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen. Borås

Rapportsammandrag

2023-01-30

20
23

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Syftet är att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Under räkenskapsåret 2021 har Borås Stad erhållit drygt 520 miljoner kronor i riktade statsbidrag. Statsbidragen utgör en betydande del i kommunens intäktsbudget men är samtidigt enligt omvärldsanalysen i granskningen både betydande till antalet och föränderliga.

Granskningen visar att Borås Stad inte har specifika styrdokument eller gemensamma upprättade rutiner som avser hantering eller redovisning av riktade statsbidrag. Det upprättas inte heller någon särskilt sammanställning eller uppföljning systematiskt angående vilka riktade statsbidrag som Borås Stads nämnder erhåller, eller vilka belopp som det rör sig om. Det finns däremot ett avsnitt i kommunens ekonomihandbok som berör vissa delar av hur hanteringen ska gå till. Det finns i flera fall även nämnds- och förvaltningsegna processer, rutiner eller inarbetade arbetssätt när det gäller bevakning, ansökan, hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Stadsrevisionen noterar avseende delegationsordningar att endast två av 13 granskade nämnder har med en skrivelse om statsbidrag. Nämnderna behöver enligt Stadsrevisionens bedömning klargöra i delegationsordningen vem som beslutar om att ansöka om riktade statsbidrag.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. I ekonomihandbokens regelverk saknas enligt Stadsrevisionens bedömning nödvändiga kungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en enhetlig hantering och en rättvisande redovisning när det gäller riktade statsbidrag.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag för att säkerställa en enhetlig och ändamålsenlig hantering. Att nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en till-

räcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag.

Det finns i granskade nämnder och i Kommunstyrelsen en medvetenhet kring kommande förändringar av riktade statsbidrag och dessa förändringar tas hänsyn till i budgetramen för respektive nämnd. Det upprättas dock ingen central sammanställning eller uppföljning över vilka riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller. Avsaknaden av sammanställning och uppföljning i dessa avseende medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt när det gäller nämndernas förutsättningar att genomföra kärnverksamhet som finansieras via riktade statsbidrag, inte är helt tillräcklig.

Arbetet med Socialt hållbart Borås lyfts av flera intervjuade i granskningen fram som ett positivt exempel på hur man långsiktigt kan arbeta med kärnverksamhet i Borås Stad efter att ett statsbidrag upphört. Kommunstyrelsen har dock inte någon dokumenterad strategi för att säkerställa långsiktighet i nämndernas verksamheter som finansieras med riktade statsbidrag.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering. Detta ligger även till grund för en rättvisande redovisning när det gäller de riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Detta medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Borås Stads hantering av statsbidrag

2023-01-30

Stadsrevisionen. Borås

Rapport

Anna Sandström
Stefan Sjöblom

20
23

Innehållsförteckning

1 PROJEKTBESKRIVNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	3
1.3 Revisionskriterier	4
1.4 Ansvariga nämnder/styrelser	4
1.5 Avgränsningar	4
1.6 Metod	4
1.7 Granskningsansvariga	4
2 TEORETISK REFERENSRAM	5
2.1 Lagstiftning och styrdokument	5
2.1.1 Borås Stads reglementen	6
2.1.2 Borås Stads styrdokument	7
2.2 Statsbidrag till kommunsektorn, Statskontorets rapport	7
2.2.1 Statsbidrag till kommuner	9
2.2.2 Riktade statsbidrag till kommunsektorn 2021	10
2.2.3 EU-bidrag	11
3 GRANSKNINGSRESULTAT	12
3.1 Statsbidrag i Borås Stad	12
3.1.1 Återbetalningar	17
3.2 EU-bidrag i Borås Stad	18
3.3 Intern kontroll	18
3.4 Redovisning och rutiner gällande statsbidrag	19
3.5 Intervjuer med berörda nämnder	19
3.5.1 Information om tillgängliga statsbidrag	19
3.5.2 Processen kring ansökningar av riktade statsbidrag	20
3.5.3 Återrapportering till staten av statsbidrag	21
3.5.4 Rutiner för redovisning av statsbidrag	22
3.5.5 Återbetalningar av statsbidrag	23
3.5.6 Övriga synpunkter	23
4 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	25
5 KÄLLFÖRTECKNING	27

1 PROJEKTBESKRIVNING

1.1 Bakgrund

Utöver skatter och egna intäkter är den stora inkomstkällan för att finansiera medborgarnas välfärd i kommuner och regioner bidrag från staten genom de så kallade statsbidragen. Under perioden 2015 till 2019 har statsbidragen stått för knappt en femtedel av kommuners och regioners totala intäkter enligt en beräkning från Statskontoret.

Kommunerna tilldelas möjlighet att söka flera olika typer av statsbidrag, vilka delas in i *generella* och *riktade* statsbidrag. Generella statsbidrag är inte avsedda för någon specifik verksamhet och tilldelas kommunerna per automatik. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning blir återbetalningsskyldiga. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.

Det finns dessutom en risk för att statsbidrag inte hanteras på ett korrekt sätt i den kommunala redovisningen, exempelvis då statsbidrag kommer till kommunen i slutet av ett år.

1.2 Syfte och frågeställning

Granskningens syfte är att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. En del av syftet är även att kartlägga i vilken utsträckning Borås Stad utnyttjar möjligheten att erhålla riktade statsbidrag och i vilken utsträckning erhållna statsbidrag återbetalas. Syftet är även att översiktligt kartlägga vilka EU-bidrag som Borås Stad har.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar av statsbidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Hur bedriver Kommunstyrelsen och nämnderna intern kontroll inom området?
- Hur håller Kommunstyrelsen uppsikt inom området?
- På vilket sätt säkerställer kommunen att den verksamhet som omfattas av statsbidraget även löper på långsiktigt?
- Har kommunen uppmärksammat om det finns större statsbidrag som kommunen borde ha ansökt om men inte har gjort det? Finns det rutiner för att säkerställa att det inte missas att ansökas om relevanta statsbidrag?
- Vilka större EU-bidrag erhåller Borås Stad?

1.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier är kommunallag (2017:725) (KL). Utöver det utgör interna styrdokument, regelverk och beslut revisionskriterier liksom riktlinjer och rekommendationer från statliga verk/styrelser.

1.4 Ansvariga nämnder/styrelser

Samtliga nämnder som erhållit statsbidrag under inkomståret 2021 samt Kommunstyrelsen i Borås Stad. Dessa nämnder är Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Kulturnämnden, Fritid- och folkhälsonämnden, Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Tekniska nämnden, Miljö- och konsumentnämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden. Servicenämnden är även intervjuade i gällande redovisning av statsbidrag.

1.5 Avgränsningar

Granskningen omfattar inkomståret 2021. Granskningen omfattar Borås Stads nämnder som har erhållit statsbidrag under år 2021. Därmed kommer granskningen inte att omfatta Valnämnden, Överförmyndarnämnden, Lokalförsörjningsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden samt Servicenämnden. Däremot omfattas granskningen av enheten Redovisningsservice på Servicenämnden som hanterar redovisning av statsbidrag. De kommunala bolagen omfattas inte av granskningen.

1.6 Metod

Metoder för granskningen är dokumentstudier samt intervjuer med 28 tjänstepersoner vid berörda förvaltningar. Intervjumetoden är semistrukturerad med avidentifierad intervjuanalys. Inom ramen för granskningen har en sammanställning av erhållna och återbetalade statsbidrag genomförts.

1.7 Granskningsansvariga

Granskningsledare för projektet är Anna Sandström och projektmedarbetare är Stefan Sjöblom vid Revisionskontoret.

2 TEORETISK REFERENS RAM

2.1 Lagstiftning och styrdokument

Kommunallag (2017:725)

Av kommunallag (2017:725) 6 kap 6 § framgår att nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) utgör grunden för den kommunala redovisningen. I 5 kap LKBR finns statsbidrag med som en post i resultaträkningen. Utöver det finns det särskilda förordningar om särskilda statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden.

Rådet för kommunal redovisning rekommendation R2 Intäkter

Normerande inom redovisning av intäkter och statsbidrag är Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendation R2 Intäkter.¹ Av denna framgår att EU- och statsbidrag ska redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner. Statsbidrag kan vara generella, riktade eller ges i form av kostnadsersättningar. Bilden nedan visar ett exempel på hur man kan klassificera statsbidrag.²

BILD 1. Klassificering av statsbidrag³

Ansökan krävs	Ja	Generellt statsbidrag	Riktat statsbidrag
	Nej	Generellt statsbidrag	Riktat statsbidrag
		Nej	Ja
		Prestation krävs, annars återbetalning	

Vidare framkommer följande i RKR R2:

Ett bidrag eller en kostnadsersättning som är villkorat ska intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms vara säkert att bidraget kommer att erhållas. Finns inga villkor och restriktioner för ett bidrag eller en kostnadsersättning, intäktsredovisas bidraget eller kostnadsersättningen så fort det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen.⁴

¹ Rådet för kommunal redovisning, RKR R2 intäkter, s.4 (2019)

² RKR, KOMMEK, seminarium 54, 2022-08-18, aktuella redovisningsfrågor, Tagesson, Aldén och Andersson

³ Ibid.

⁴ RKR.se, <https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2021/10/RKR-R2-Int%C3%A4kter.pdf>, RKR R2 intäkter, s.5

Av RKR R2 framgår det även att: *”Om det av restriktionerna framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser en specifik redovisningsperiod, ska bidraget eller kostnadsersättningen intäktsredovisas i enlighet med detta. Om bidraget eller kostnadsersättningen avser två eller flera redovisningsperioder, men det inte framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser respektive period, ska bidraget periodiseras med jämn fördelning fr.o.m. den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas till och med den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisat”*⁵

Bidrag från staten utan villkor ska redovisas i resultaträkningen under posten Generella statsbidrag och utjämning. Skatteintäkter redovisas i resultaträkningen under posten Skatteintäkter.⁶

Statsbidrag till kommuner och regioner utgår som generella statsbidrag, specialdestinerade/riktade bidrag eller kostnadsersättningar. De generella statsbidragen är att anse som ett allmänt finansiellt stöd utan krav på särskilt användningsområde eller viss prestation. De specialdestinerade/riktade bidragen är frivilliga att ansöka om eller ta del av och är avsedda för viss insats, ett visst ändamål eller för att stimulera utveckling i en bestämd verksamhet. Kostnadsersättningar är ersättningar för kostnader som kommunen eller regionen har med anledning av en statligt beslutad skyldighet att utföra eller tillhandahålla något.⁷

2.1.1 Borås Stads reglementen

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder

I det gemensamma reglementet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder framgår att Kommunstyrelsen och övriga nämnder, inom sina respektive verksamhetsområden, ska följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer. Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.⁸

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon information i det gemensamma reglementet som avser hantering av statsbidrag.

Kommunstyrelsens reglemente

I Kommunstyrelsens reglemente framgår det att styrelsen ska ansvara för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas ansvarsområden. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls. Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.⁹

Stadsrevisionen noterar att det i övrigt, inte framgår någon information i Kommunstyrelsens reglemente som avser hantering av statsbidrag.

⁵ RKR.se <https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2021/10/RKR-R2-Int%C3%A4kter.pdf>, RKR R2 intäkter, s.4-5

⁶ RKR.se, <https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2021/10/RKR-R2-Int%C3%A4kter.pdf>, RKR R2 intäkter, s.5

⁷ Ibid, sid. 4-8

⁸ Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställt av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2022-06-22

⁹ Reglemente för Kommunstyrelsen, Fastställt av Kommunfullmäktige: 2020-02-20, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2022-03-24

2.1.2 Borås Stads styrdokument

Borås Stads ekonomihandbok innehåller ett beskrivande dokument om statsbidrag. Där beskrivs generella och riktade statsbidrag kortfattat. Det framgår också att den nämnd som omfattas av det riktade statsbidraget själv ansvarar för att söka och återredovisa detta. I de fall som ett riktat statsbidrag omfattar flera nämnder, är av större betydelse och regler/ instruktioner saknas om fördelningsgrund ska Kommunfullmäktige besluta om fördelningen.¹⁰ Ekonomihandboken innehåller även en länk till SKRs hemsida om specificering av statsbidrag.¹¹

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår några redovisningsprinciper för statsbidrag i ovan beskrivna dokument.

Borås Stads budget 2022 innehöll skrivningar om såväl generella som riktade statsbidrag till nämnder samt på övergripande nivå om projektet Socialt hållbart Borås.¹² Av Borås Stads budget framgick även att Kommunstyrelsen bemyndigas att besluta om fördelning av statsbidrag avseende maxtaxa inom barnomsorgen till Förskolenämnden och Grundskolenämnden.¹³

Aktuella delegationsordningar avseende samtliga nämnder som omfattas av rapporten har gått igenom.¹⁴ Stadsrevisionen noterar att endast två av 13 stycken innehåller en skrivelse om statsbidrag. Tekniska nämndens delegationsordning innehåller en skrivelse om vem som fattar beslut om att ansöka om statsbidrag.¹⁵ Vård- och äldre- och äldre- och äldre- och äldre- nämndens delegationsordning innehåller en skrivelse om vem som fattar beslut om att ansöka och återrapportera statsbidrag. Av Vård- och äldre- nämndens delegationsordning framgår även vem som fattar beslut om fördelning av tillfälliga/ riktade statsbidrag.¹⁶

I övrigt finns inga regler, rutiner, instruktioner som avser statsbidrag i något av Borås Stads styrdokument.

2.2 Statsbidrag till kommunsektorn, Statskontorets rapport

Riksdagen och regeringen ger generella statsbidrag till kommunsektorn via det kommunal-ekonomiska utjämningsystemet. De tillför också riktade statsbidrag och kostnadsersättningar till kommunsektorn.

Statskontoret fick 25 juni 2020 i uppdrag av dåvarande regeringen att 2020-2023 översiktligt redovisa och analysera utvecklingen av statens styrning av kommuner och regioner och deras verksamheter. Detta presenteras i en årlig rapport ”Uppdrag att följa utvecklingen av statens styrning av kommuner och regioner”.¹⁷

Av Statskontorets rapport framgår att staten har betalat ut drygt 304 miljarder kronor i statsbidrag till kommunsektorn under 2021. Statskontoret bedömer att staten har betalat ut minst 55 miljarder kronor av dessa medel med anledning av pandemin. Staten har betalat ut mer medel under 2021 än under något av de senaste tio åren. Sedan 2011 har summan av utbetalda medel till kommunsektorn mer än fördubblats. Staten har, enligt Statskontorets rapport, betalat ut mer medel till kommunsektorn än under tidigare år även om man bortser från de medel som är tillskott med anledning av pandemin.¹⁸

¹⁰ <https://intranet.boras.se/download/18.2f8569218042fe5b3fa69e6/1651049498099/Statsbidrag.docx>

¹¹ <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag/specificeringavvissastatsbidrag.31839.html>

¹² Borås Stads budget 2022, s. 12-115

¹³ Ibid, s.115

¹⁴ Nås via Borås Stads Intranät, <https://intranet.boras.se/>. Vissa delegationsordningar har uppdaterats under 2022 andra är från tidigare år.

¹⁵ Borås Stad, Tekniska nämnden, delegationsordning 2022-05-10, punkt 1.4.1.

¹⁶ Borås Stad, Vård- och äldre- och äldre- och äldre- nämnden, delegationsordning 2022-09-20, punkt 1 c – 11 och 12.

¹⁷ Statskontoret (2022), Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och regioner, Dnr 2021/169-5

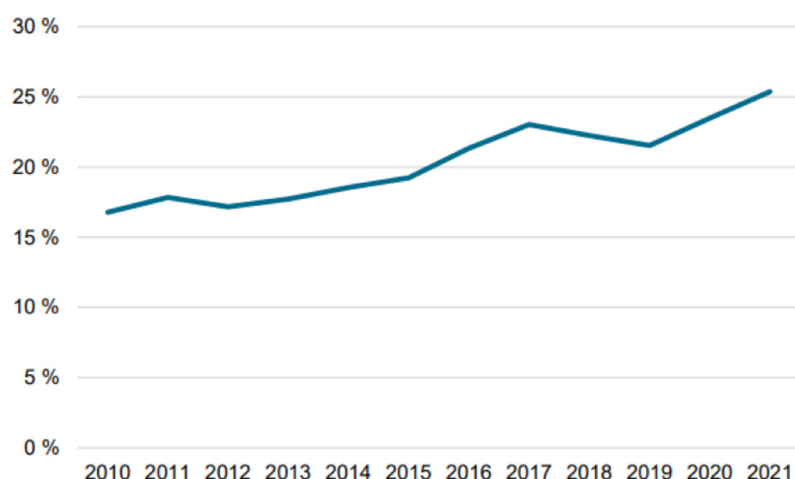
¹⁸ Ibid, s.23

Genomförd kartläggning i Statskontorets rapport visar att staten har betalat ut 103 miljarder kronor i riktade statsbidrag till kommunsektorn under 2021. Det är ungefär 37 miljarder mer än vad staten betalade ut i riktade statsbidrag under 2020. Ökningen av de riktade statsbidragen beror till stor del på de tillfälliga riktade bidrag som staten betalar ut med anledning av pandemin. Staten har samtidigt betalat ut mindre medel i generella bidrag och kostnadsersättningar till kommunsektorn under 2021 än under 2020. De generella bidragen har minskat från knappt 158 miljarder 2020 till drygt 153 miljarder 2021. Att de generella bidragen är mindre under 2021 än 2020 beror främst på att staten har börjat minska de tillfälliga tillskott till kommunsektorn som de införde till följd av pandemin. Staten har ändå betalat ut mer medel i generella bidrag till kommunsektorn under 2021 än under åren före 2020.¹⁹

Statens utgifter åren 2010-2021

Statsbidragen till kommuner och regioner står för en fjärdedel av statsbudgetens totala utgifter 2021. Andelen har ökat över tid (se diagram 1 nedan). Bortsett från åren 2018 och 2019 har statsbidragens andel av statens utgifter ökat kontinuerligt under perioden 2012 till 2021. I jämförelse med 2020 har statsbidragens andel av statens utgifter under 2021 ökat med ungefär två procentenheter.

DIAGRAM 1. Andel av statsbudgetens totala utgifter som utgjordes av statsbidrag till kommuner och regioner 2010–2021²⁰

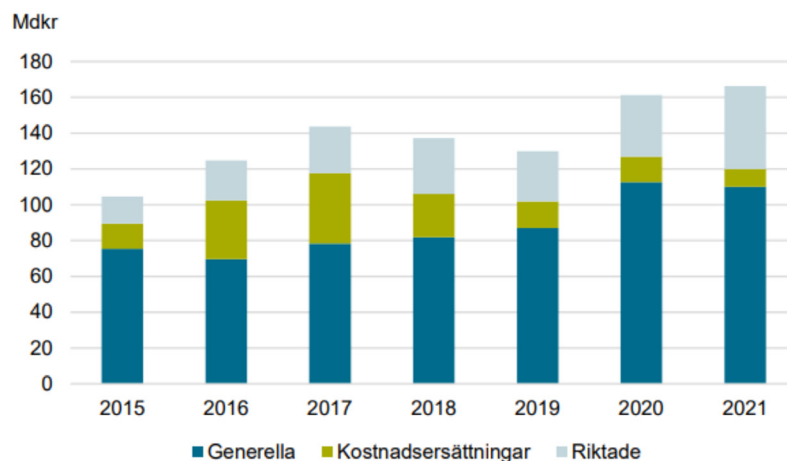
¹⁹ Ibid, s.24

²⁰ Uppgifter från ESV:s realekonomiska fördelning av statens utgifter för transfereringar samt uppgifter från ESV om utfallet för statens budget, Statskontorets rapport, s.25. Diagrammet omfattar alla typer av statsbidrag till kommuner och regioner. I statsbidragen ingår även utbetalda medel till kommunala bolag samt ideella föreningar och organisationer med nära kommunal anknytning, det vill säga organisationer där kommunen finansierar och fastställer verksamheten (t.ex. SKR). Däremot ingår inga medel som staten betalar ut direkt till fristående huvudmän och andra privata utförare. Med statsbudgetens totala utgifter menar vi utgifterna inom utgiftsområdena 1 till 27. Rapporten har inte tagit med kassamässiga korrigeringar, myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret eller utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

2.2.1 Statsbidrag till kommuner

Rapporten från Statskontoret visar vidare att staten har betalat ut drygt 166 miljarder kronor i statsbidrag till kommunerna under 2021. Merparten av de medel som staten har betalat ut till kommunerna under 2021 är generella bidrag – 110 miljarder. Det är något mindre än under 2020. Även kostnadsersättningarna har minskat jämfört med föregående år, från ungefär fjorton till nio miljarder. Det beror främst på att ersättningarna för att ta emot asylsökande och vissa kostnader för nyanlända personer har minskat kontinuerligt sedan 2018. Fördelningen av statsbidrag illustreras i diagrammet nedan.

DIAGRAM 2. Utbetalda statsbidrag till kommuner 2015–2021 per kategori av statsbidrag (miljoner kronor)²¹

Staten har betalat ut mer i riktade statsbidrag till kommunerna under 2021 än tidigare år. Under 2021 betalade staten ut 46 miljarder i riktade statsbidrag till kommunerna, i jämförelse med 34 miljarder under 2020. En anledning till att de riktade statsbidragen har ökat är den satsning som staten har gjort på äldreården till följd av pandemin. Staten har betalat ut närmare sju miljarder i riktade statsbidrag till äldreården under 2021. Majoriteten av de riktade medlen, 89 procent, har betalats ut inom följande tre områden:²²

- Utbildning (47 procent)
- Hälsovård, sjukvård och social omsorg (28 procent)
- Arbetsmarknad (14 procent).

²¹ Uppgifter från ESV:s realekonomiska fördelning av statens utgifter för transfereringar samt uppgifter från ESV om utfallet för statens budget, Statskontorets rapport, s.25. Utbetalningarna under ett visst år kan gälla bidrag för andra år. Bland de riktade statsbidragen ingår omkring tio bidrag som staten betalar ut till kommuner i egenskap av arbetsgivare. Dessa skiljer sig något från övriga riktade statsbidrag. Bland kostnadsersättningarna 2021 ingår en ny ersättning – subventionering av familjehemsplaceringar.

²² Ibid. s.26

2.2.2 Riktade statsbidrag till kommunsektorn 2021

Rapporten från Statskontoret anger att det under 2021 fanns totalt 181 riktade statsbidrag och 23 kostnadsersättningar till kommuner och regioner (se tabell nedan). Det är två färre riktade statsbidrag än 2020.

TABELL 1. Antal riktade statsbidrag och kostnadsersättningar till kommuner och regioner. 2018–2021²³

	2018	2019	2020	2021
Antal riktade statsbidrag	186	171	183	181
Antal kostnadsersättningar	20	23	23	23
Totala antal bidrag	206	194	206	204

De riktade statsbidragen förekommer främst inom områdena utbildning samt vård och omsorg. Det är också inom dessa områden som flest statsbidrag har tillkommit och upphört, enligt Statskontorets rapport.

Det fanns något färre riktade statsbidrag på utbildningsområdet 2021 än 2020. Det beror delvis på att regeringen har valt att slå ihop mindre statsbidrag till större bidrag. Regeringen planerar att fortsätta slå ihop vissa bidrag på området. Till exempel slår regeringen ihop statsbidraget för mindre barngrupper (förordning 2015:404) och statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder (förordning 2001:161) till ett samlat förskolebidrag för mindre barngrupper och ökad kvalitet från och med 2022.

Rapporten från Statskontoret konstaterar även sammanfattningsvis att:

- Statskontoret har identifierat och bedömt att det under 2021 fanns 181 riktade statsbidrag och 23 kostnadsersättningar till kommunsektorn. Antalet riktade statsbidrag är ungefär lika många som under 2020, men något fler än 2019. De flesta riktade statsbidrag finns inom områdena hälso- och sjukvård och social omsorg samt utbildning.
- Statskontorets kartläggning visar att 21 nya statsbidrag riktade till kommunsektorn har börjat gälla under 2021. Dessutom har 44 bidrag väsentligt förändrats, och 20 bidrag har upphört.
- Flest nya statsbidrag har tillkommit på vård- och omsorgsområdet under 2021, till följd av regeringens satsning på äldreården.

²³ Anmärkning: När flera bidrag eller kostnadsersättningar lyder under samma förordning eller annan form av reglering räknar Statskontoret det som ett riktat statsbidrag eller en kostnadsersättning. Under 2020 års kartläggning gjordes vissa justeringar som även påverkade uppgifterna om antal bidrag 2018 och 2019. Uppgifterna i denna tabell överensstämmer därför inte med publikationerna från 2018 och 2019. Källa: Statskontoret utifrån flera grundkällor och egna beräkningar.

2.2.3 EU-bidrag

Sveriges kommuner kan även söka EU-bidrag från någon av EU:s fonder. EU:s fonder och program är enligt information från SKR ett av EU:s främsta verktyg för att förverkliga unionens mål och politik. Det gäller framförallt för att nå målen i EU:s strategi för en hållbar tillväxt för alla - Europa 2020-strategin.

Kommuner och regioner kan söka medel för att finansiera utvecklingsprojekt som bidrar till dessa och den egna verksamheten.

Fonderna och programmen kan delas in i två grupper: struktur- och investeringsfonder och sektorsprogram. *Struktur- och investeringsfonderna*, de så kallade ESI-fonderna, ska användas för att skapa hållbar tillväxt och minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europa. Medel inom ESI-fonderna är fördelat geografiskt - nationellt, interregionalt, regionalt och lokalt.

Sektorsprogrammen stödjer utvecklingen inom ett visst område eller till en viss sektor, till exempel kultur, miljö eller utbildning. Inom respektive program finns en pott pengar för hela EU som fördelas genom så kallade utlysningar.²⁴

²⁴ Sveriges kommuner och Regioner;

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/euinternationellt/eukommunerochregioner/eusfonderochprogram.1640.html>

3 GRANSKNINGSRESULTAT

Som en del av granskningen har Stadsrevisionen sammanställt vilka de riktade statsbidragen Borås Stad erhöll år 2021. Genomgången beskriver de mest väsentliga riktade statsbidragen för varje nämnd samt statsbidragens omfattning. Därutöver redogörs i detta kapitel för granskningsresultat från de intervjuer som hållits med berörda tjänstepersoner i förvaltningar.

3.1 Statsbidrag i Borås Stad

Under räkenskapsåret 2021 har Borås Stad erhållit drygt 520 miljoner kronor i riktade statsbidrag. Tabellen nedan visar hur dessa bidrag har fördelats mellan nämnderna under året.

TABELL 1. Riktade statsbidrag exklusive coronabidrag 2021 Borås Stad ²⁵

Statsbidrag exklusive	Coronabidrag 2021	Borås Stad
Konto	Ansvar	Belopp, kr
Driftbidrag från staten	Kommunstyrelsen	6 932 006
Driftbidrag från staten, kompensation sjuklön	Kommunstyrelsen	8 221 600
Driftbidrag från staten	Tekniska nämnden	4 061 937
Driftbidrag från staten	Miljö- och konsumentnämnden	2 324 362
Driftbidrag från staten	Fritids- o folkhälsonämnden	3 004 904
Driftbidrag från staten	Kulturnämnden	196 220
Driftbidrag från staten	Förskolenämnden	64 935 978
Driftbidrag från staten	Grundskolenämnden	140 500 683
Driftbidrag från staten	Gymnasie- och Vux.utb.nämnd	141 746 248
Driftbidrag från staten	Individ- och familjeomsorgsnämnden	18 700 264
Driftbidrag från staten	Arbetslivsnämnden	35 098 532
Driftbidrag från staten	Vård- och äldrenämnden	57 917 612
Driftbidrag från staten	Sociala omsorgsnämnden	7 995 279
Statsbidrag maxtaxa, förskola/ skolbarnomsorg	Förskolenämnden	18 860 008
Statsbidrag maxtaxa, förskola/ skolbarnomsorg	Grundskolenämnden	3 766 292
Statsbidrag kvalitetssäkr åtg försk/skolbarnoms	Förskolenämnden	4 454 374
Statsbidrag kvalitetssäkr åtg försk/skolbarnoms	Grundskolenämnden	889 526
Övriga bidrag, Statens Kulturråd	Kulturnämnden	2 489 685
Övriga bidrag, Statens Kulturråd	Grundskolenämnden	512 696
Totalt		522 608 207

I tabellen ovan upptas endast de totalsummor som kan härledas till statsbidrag i Borås Stads ekonomisystem (Unit4 Agresso).

²⁵ Uttag från ekonomisystemet UNIT4 Agresso, 2022-10-06, konto 3510 till 3518, år 2021. Period 2021-00 till 2021-13, exklusive coronabidrag

Det stora flertalet av Borås Stads nämnder erhåller någon form av riktade statsbidrag. Nedan redogörs kortfattat för vilka typer av riktade statsbidrag som respektive nämnd erhåller. Flera av dessa statsbidrag gäller för år 2021 eller sträcker sig över flera år. I sammanställningen nedan ges en översiktlig sammanställning av större statsbidrag som respektive nämnd eller styrelse erhåller.

Kommunstyrelsen

Stadsledningskansliet hanterar statsbidrag från Tillväxtverket som erhålls gällande projektet ”*Socialt hållbart Borås*” och som omfattar flera nämnder i staden. Projektet är Borås Stads långsiktiga satsning för att bland annat minska skillnader i livsvillkor och motverka segregation.

Borås Stad deltar också i ”*Viable Cities*”. Projektet är ett strategiskt innovationsprogram inriktat på klimatneutrala och hållbara städer. I satsningen Klimatneutrala städer 2030 – och med verktyget Klimatkontrakt 2030 – samarbetar programmet med 23 städer och fem myndigheter för att snabba på klimatomställningen.

Viable Cities är ett av 17 strategiska innovationsprogram som får stöd i en gemensam satsning av Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Syftet med satsningen är att bidra till Sveriges internationella konkurrenskraft och till hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar. Programmet pågår till och med 2030. Energimyndigheten är huvudansvarig myndighet för programmet.²⁶

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden erhåller statsbidrag från Trafikverket för bland annat arbete med ombyggnadsarbeten i kollektivtrafiken. Dessa är främst etapp två från Tullamotet till Centralbron, utbyggnad/utflyttning av busshållplatser till Skaraborgsvägen i Knalleland samt Södra Torgets ombyggnation.

Statsbidrag erhålls även för kalkning av sjöar. Borås Stad är huvudman för kalkningen i Borås och även i en del vatten i närliggande kommuner. Länsstyrelsen i Västra Götaland fastställer kalkplaner och beslutar om statsbidrag. Statsbidrag finns i två nivåer där 85 % betalas ut för kalkning av ”vanliga” vatten och 100 % till vatten med riksintresse. Mellanskillnaden är den kommunala andelen. Borås Stad ansvarar för upphandling av kalkningsentreprenad, kontroll och att verksamheten fungerar. Pengarna kommer från Havs- och vattenmyndigheten.

Nämnden har även erhållit LONA bidrag från Naturvårdsverket. Den lokala naturvårdssatsningen, LONA, är ett bidrag som ska stimulera kommuners och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsgemenskap/lokala naturvårdsprojekt. Via LONA finns möjlighet att få upp till 50 procent i bidrag för att genomföra projekt till nytta för naturvård, friluftsliv och folkhälsa. Några exempel på LONA bidrag som varit aktuella under 2021 är bland annat utveckla tillgänglighetsanpassat kanotliv i Bosjön/Västersjöns sjösystem. Projektet Viskans Park har under 2021 utvecklats och fokus har legat på utredning, planering och projektering. Tekniska nämnden erhåller även miljöstöd för betesmarker och slätterängar. Ansökan görs hos Jordbruksverket och utbetalningarna kommer från Länsstyrelsen.

²⁶ Energimyndigheten,

<http://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/strategiska-innovationsomraden/viable-cities/>

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden erhåller LONA bidrag från Naturvårdsverket. Borås Stad har köpt gården Gåshult i Bredared med syfte att bilda naturreservat. Inför reservatsbildning har miljöförvaltningen sökt och fått så kallat LONA-bidrag som täcker 50 % av kostnaderna för iordningställande. Arbetet projektleds av Miljöstrategiska avdelningen, men drivs gemensamt av en arbetsgrupp inom stadens naturvårdsgrupp. Projektet har påbörjats våren 2020 och kommer att pågå under tre år.²⁷

Nämnden erhåller även bidrag från Energimyndigheten. Bidraget används till att bekosta en heltidstjänst och en halvtidstjänst (vilket delas med Härryda kommun) för att arbeta med energi- och klimatrådgivning i Borås Stad. Energi- och klimatrådgivningen syftar till att främja en effektiv och miljöanpassad användning av energi, att minska energianvändningens klimatpåverkan och bidra till att Sverige når de energi- och klimatpolitiska målen. Rådgivningen ska även skapa förutsättningar att minska energianvändningen i lokaler, bostäder och transporter.

Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämnden har erhållit bland annat statsbidrag för sommarlovsaktiviteter. Nämnden har rekvirerat bidraget för hela Borås Stads räkning. Det är Socialstyrelsen som på regeringens uppdrag fördelat statsbidrag till avgiftsfria sommarlovsaktiviteter för barn i åldrarna 6-15 år. Fritids- och folkhälsoförvaltningen beviljades även projektmedel från Länsstyrelsen 2020, för att kvalitetssäkra integrationsfrämjande insatser vid Borås Stads Mötesplatser. Projektet innebär att verksamheten i samverkan med studieförbunden ska stärka integrationsinsatser med folkbildning som grund. Insatserna har påbörjats under hösten 2021.²⁸

Kulturnämnden

Kulturnämnden söker och erhåller två olika statsbidrag från Statens kulturråd. Båda bidragen är tillfälliga och förväntas avslutas efter 2023. Biblioteksbidraget syftar till att stärka biblioteken, att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet. Bidraget till Kulturskolan söks för satsningar som ska förnya och utveckla nya och befintliga verksamheter till exempel lovverksamhet, musikklubb, öppen ateljé, kulturskola till målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning. Nämnden har även erhållit bidrag från Svenska filminstitutet för biografen Röda kvarn samt bidrag till Finland 100 år.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden erhåller statsbidrag från Migrationsverket. Kommunerna får statlig ersättning för varje flykting med uppehållstillstånd som bosätter sig i kommunen. Den avser kostnader för etableringsinsatser såsom exempelvis mottagande och praktisk hjälp vid bosättning, tolk och samhällsorientering. Det kan också vara särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola och fritidshem. Ersättning ges för den nyanlände under högst 24 månader. Kommunen får också en årlig grundersättning för flyktingmottagning och en årlig grundersättning för mottagande av ensamkommande barn. För ensamkommande barn ersätts kostnader för boende och omvårdnad med mera.

Nämnden erhåller även ett bidrag för finskt förvaltningsområde. Bidraget administreras av Länsstyrelsen i Stockholm. Nämnden får även bidrag för personligt ombud. Även där är det Länsstyrelsen som administrerar bidraget. Relationsvårdsenheten har fått ett statsbidrag från Socialstyrelsen för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer.

²⁷ Miljö- och konsumentnämnden, Budget 2021:2, s.21

²⁸ Fritids- och folkhälsonämnden, Årsredovisning 2021, s.23

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Nämnden har erhållit medel från Socialstyrelsen för sociala insatser för barn och unga i utsatta områden. Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Medlen är avsedda för att utveckla samverkan mellan aktörer i lokalsamhället såsom socialtjänst, polis och skola. Medlen kan även användas för att förstärka och komplettera kommunens brottsförebyggande arbete, öka tillgängligheten i socialtjänstens verksamheter gentemot barn och unga, till exempel i form av fler fältarbetare.²⁹

Nämnden erhåller statsbidrag från Migrationsverket för flyktingar. Nämnden erhåller även ett mindre statsbidrag från Socialstyrelsen för familjehem. Syftet med bidraget är att säkerställa att barn och unga som är i behov av familjehemsplacering ska få sina rättigheter och behov tillgodosedda.

Förskolenämnden

Det största statsbidraget nämnden erhållit 2021 var ett riktat statsbidrag med syfte att minska barngruppernas storlek. Regeringen har tidigare aviserat att bidraget såsom det var utformat kommer att försvinna inför 2022 och ersättas med ett generellt statsbidrag till kommunerna utifrån befolkningssammansättning. Det generella statsbidraget för kvalitetshöjande/ kvalitetssäkrade åtgärder har samtidigt ökat. Totalt sett fördelas lika mycket statsbidrag ut till landets kommuner men fördelningen påverkas av hur många som ansöker.

Nämnden har också erhållit statsbidrag från Skolverket för bättre språkutveckling i förskolan. Det övergripande syftet med statsbidraget är att stärka språkutvecklingen i svenska, särskilt för barn som har ett annat dagligt umgängesspråk än svenska språket i hemmet.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden har ett särskilt avsnitt i nämndbudget för år 2021 gällande statsbidrag. Riktade statsbidrag utgör en allt större del av finansieringen, särskilt av personalkostnader framhåller nämnden i budgeten. De är ett 10-tal bidrag med mycket varierade regler för disposition, uppföljningskrav, återredovisning med mera.³⁰ Nämnden har under 2021 bland annat erhållit det riktade statsbidraget *”Likvärdig skola”* från Skolverket. Statsbidraget ska användas till utökade insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Med utökade insatser avses insatser som är helt nya eller en utökning av redan befintliga insatser. Nämnden erhåller även betydande statsbidrag för lärarlönelyftet och karriärtjänster.

Under 2021 har även ett nytt statsbidrag tillkommit *”Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden”*. Statsbidraget från Skolverket ska gå till vissa skolhuvudmän för åtgärder för förbättrad arbetsmiljö och förbättrade arbetsvillkor för lärare i skolenheter med förskoleklass eller grundskola med socioekonomiska utmaningar.

Nämnden erhåller statsbidraget *”Skolmiljarden”* från Skolverket. Bidraget syftar till att bidra till goda förutsättningar för att minska de negativa effekterna på elevers kunskapsutveckling och hälsa till följd av covid-19-pandemin.³¹ Statsbidrag för lärarassistenter erhåller nämnden också från Skolverket. Statsbidraget ska gå till att anställa fler lärarassistenter i skolan för att ge lärare ökad möjlighet att fokusera på undervisning.

²⁹ <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/kommuner/sociala-insatser-i-utsatta-omraden/>

³⁰ Grundskolenämnden, Budget 2021:2, s.16

³¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/skolmiljarden>

Det finns även ett statsbidrag ”*kvalitetssäkrande åtgärder i fritidshem*”. En kommun som har rätt till statsbidrag enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet kan enligt föreskrifter få statsbidrag till kostnader för kvalitetssäkrande åtgärder i förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola och fritidshem. Då statsbidraget har koppling till fritidshemstaxorna, administreras statsbidraget av Stadsledningskansliet sedan flera år tillbaka.

Asyl- och tillståndssökandes skolgång F-9 finansieras av Migrationsverket genom deras riktade statsbidrag.³² Nämnden tar även del av vissa av de medel som Arbetslivsnämnden erhåller från Migrationsverket för etableringsersättning. Etableringsersättningen betalas ut av Migrationsverket till Arbetslivsförvaltningen, som ger en del av schablonersättningen till utbildning, inom Grundskoleförvaltningen fördelas detta ut till Centrum för flerspråkigt lärande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden erhåller följande riktade statsbidrag från Skolverket: lärarlönelyft, karriärtjänster och behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare, lovskola, ett fjärde tekniskt basår och introduktionsprogrammet.

Nämnden har även fått tilldelning från statsbidraget ”*Skolmiljarden*”. Dessa tillfälliga intäkter har fördelats till alla verksamheter, inklusive de fristående huvudmännen, för att hantera utbildningsskulden som uppstår på grund av pandemin.³³

Dåvarande regering har även beslutat om ett extra statsbidrag avseende retroaktiv ersättning för Yrkesvux medfinansiering 2020 som utbetalats som en retroaktiv ersättning under 2021. Enligt information från Skolverket kan denna retroaktiva ersättning användas för att finansiera Yrkesvux även under kommande år.³⁴ Nämnden erhåller tillsammans med övriga Boråsregionen statsbidrag för regionalt yrkesvux, för lärcentrum samt kartläggning och validering.

Nämnden tar även del av de medel som Arbetslivsnämnden erhåller från Migrationsverket för etableringsersättning. Etableringsersättningen betalas ut av Migrationsverket till Arbetslivsförvaltningen, som ger en del av schablonersättningen till utbildning (gymnasiets språkintroduktion och vuxenutbildningens sfi). Asylersättningen söks av förvaltningen hos Migrationsverket.³⁵

Vård- och äldreomsorgen

Från och med 2021 tillförs Sveriges kommuner ett tillskott på fyra miljarder för att stärka äldreomsorgen. Statsbidraget fördelas med en fördelningsnyckel som för Borås Stad innebär ett tillskott både till Vård- och äldreomsorgen men även för Sociala omsorgsnämnden.

Under 2021 tillförs ytterligare medel till ”*Äldreomsorgslyftet*”,³⁶ ett riktat statsbidrag som för Borås Stad innebär ytterligare tillskott. Statsbidraget ger möjlighet för anställda att utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska på arbetstid. Statsbidraget finansierar lönen under studietiden. Någon fördelning av det statsbidraget har inte gjorts till Sociala omsorgsnämnden.³⁷

³² Ibid. s.4

³³ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Årsredovisning 2021, s.4

³⁴ Ibid. s.22

³⁵ Ibid. s.19

³⁶ <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/personalochkompetensforsorjning/aldreomsorg/kompetenslyftaldreomsorgen.46592.html>

³⁷ Sociala omsorgsnämnden, Budget 2021:2, s.7

Nämnden har även erhållit riktade statsbidrag från Socialstyrelsen för att motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom. Syftet med statsbidraget är att bidra till att motverka ensamhet bland äldre samt att öka kvaliteten i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har en pågående överenskommelse med regeringen för perioden 2020-2022 gällande ”Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus” som syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att utveckla sin verksamhet genom digitalisering inom äldreomsorgen. Borås Stad är även utsedd som en av tio modellkommuner i överenskommelsen, vars syfte är att Staden tillsammans med SKR ska dela med sig av erfarenheter till övriga kommuner och fortsätta den digitala utvecklingen med att ge seniorer ett digitalt innanförskap. Projektet finansieras av statsbidrag.³⁸

Sociala omsorgsnämnden

Nämnden erhåller statsbidrag från Migrationsverket avseende ersättning för stödinsatser samt hälso- och sjukvård för nyanlända. Nämnden tar även del av statsbidraget ”god vård och omsorg av äldre personer”. Statsbidraget betalas ut till Vård- och äldrenämnden och en del av det fördelas till Sociala omsorgsnämnden. Nämnden ansöker därutöver om habiliteringsersättning varje år.

Utvecklingen av en nära vård pågår på lokal, regional och nationell nivå. SKR, och regeringen har tecknat en överenskommelse om ”God och nära vård 2020” som en del av omställningen av hälso- och sjukvården med fokus på primärvården. Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ska stötta kommunerna i delregionen när det gäller omställningen mot en god och nära vård. Syftet är att skapa ökad kompetens och samsyn kring vad en förflyttning mot nära vård innebär i en kommunal kontext.³⁹ Sociala omsorgsförvaltningen tar del av dessa statsbidrag via Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

3.1.1 Återbetalningar

Under räkenskapsåret 2021 har Borås Stad återbetalat drygt 22 miljoner kronor i riktade statsbidrag.⁴⁰ 22 miljoner av de totalt erhållna statsbidragen om 522 miljoner kronor motsvarar cirka fyra procent. Tabellen nedan visar hur dessa återbetalningar har fördelats mellan nämnderna under året.⁴¹

TABELL 2. Återbetalningar av riktade statsbidrag 2021 Borås Stad.

Återbetalning statsbidrag 2021 Borås Stad	Nämnd	Belopp
Återbetalning av statsbidrag	Kulturnämnden	800 000
Återbetalning av statsbidrag	Förskolenämnden	32 284
Återbetalning av statsbidrag	Grundskolenämnden	11 338 957
Återbetalning av statsbidrag	Gymnasie- och Vuxen- utbildnings nämnden	10 000 000
Summa		22 171 241

Återbetalningar har bland annat gjorts till Skolverket (Grundskoleförvaltningen och yrkesvux vid Gymnasie- och Vuxenutbildningsförvaltningen), Statens konstråd (Kulturförvaltningen), och Länsstyrelsen i Jönköpings län (Förskoleförvaltningen).

³⁸ Vård- och äldrenämnden, Årsredovisning 2021, s.16

³⁹ Boråsregionen, Annons Projektledare Nära vård och FVM 2020-09.pdf (borasregionen.se)

⁴⁰ Endast faktiska återbetalningar av statsbidrag har tagits med i tabellen

⁴¹ Uttag från UNIT 4 Agresso, 2022-10-06, konto 3519, år 2021. Period 2021-00 till 2021-13, exklusive coronabidrag.

Efter faktaavstämning med berörda förvaltningar framgår att återbetalningar om 10 mnkr avseende Grundskoleförvaltningen samt om 10 mnkr gällande Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen endast är reservationer i bokslutet. Stadsrevisionen noterar att ett par av förvaltningarna uppger att *”Normalt sett gör vi återbetalningar direkt från balansen. Det vill säga de är aldrig upptagna som en intäkt. Utan vi intäktför endast det vi nyttjar på 3510 och kvarstående medel som har kommit in från till exempel Skolverket betalas tillbaka utan att passera resultaträkning.”*

3.2 EU-bidrag i Borås Stad

Under räkenskapsåret 2021 har Borås Stad erhållit cirka 4,3 miljoner kronor i olika former av EU-bidrag. Tabellen nedan visar hur dessa bidrag har fördelats mellan nämnderna under året.

Fördelning av EU-bidrag per nämnd Borås Stad 2021

Konto	Nämnd	Belopp
EU-bidrag	Arbetslivsnämnden	478 286
EU-bidrag	Fritids- o	978 162
EU-bidrag	Förskolenämnden	6 364
EU-bidrag	Grundskolenämnden	1 473 217
EU-bidrag	Gymnasie- och Vux	785 827
EU-bidrag	Kommunstyrelsen	913 326
EU-bidrag	Miljö- och konsumentnämnden	-362
Summa		4 272 313

TABELL 3. EU-bidrag 2021 Borås Stad⁴²

Som tabellen ovan visar förekommer EU-bidrag i ett begränsat antal nämnder. Exempelvis erhåller Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Erasmus bidrag. Fritids- och folkhälsoförvaltningens Eurodesk har under 2021 erhållit en *”Quality Label”* från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor som ett bevis på att förvaltningen är kvalificerad, samt har kapacitet att arbeta med den Europeiska solidaritetskåren fram till 2027.⁴³

3.3 Intern kontroll

Stadsrevisionen har gått igenom berörda nämndernas riskanalyser och plan för intern kontroll för år 2021. Statsbidrag nämns i tre av nämndernas riskanalyser. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit med två risker (risk att rättmätiga statsbidrag inte rekvideras och risk för statsbidragsberoende ordinarie verksamhet). Individ- och familjeomsorgsnämnden har tagit med två risker (risk att inte samtliga statsbidrag eller ersättningar söks och risk att inte få in de statsbidrag som Borås Stad är berättigade till). Kommunstyrelsen har tagit med en risk (risk att missa att söka statsbidrag).

Inför arbetet med riskanalys 2024 föreslår Kommunstyrelsen att i nämndernas riskanalys 2024 ska bland annat följande risk ingå:

- risk att ansökan om tillgängliga statsbidrag och andra externa bidrag inte sker.

⁴² Uttag från UNIT4 Agresso, 2022-10-06, kontoklass 358, år 2021.

⁴³ Fritids- och folkhälsonämnden, Årsredovisning 2021, s.23

3.4 Redovisning och rutiner gällande statsbidrag

I Ekonomihandboken på Borås Stads Intranätsida under fliken regler och principer för ekonomistyrning finns ett styrdokument som heter statsbidrag. Av dokumentet framgår skillnaden mellan riktade och generella statsbidrag samt hur nämnderna ska söka och återredovisa statsbidrag. Dokumentet reglerar även de fall då ett riktat statsbidrag berör flera nämnder.

I kodplanens intäktskonto redovisas driftbidrag och statsbidrag som kommunen erhåller. Ett bidrag kan definieras och avgränsas gentemot kontogrupperna försäljning av verksamhet, taxor och avgifter genom att det är bidragsgivaren som bestämmer om omfattningen av bidraget. Det föreligger inget egentligt affärsförhållande mellan bidragsgivaren och kommunen. Bidraget ges i understödande syfte och ej som ersättning för en tjänst.⁴⁴

3.5 Intervjuer med berörda nämnder

Under september och oktober månad har intervjuer genomförts med 28 tjänstepersoner från 12 förvaltningar i Borås Stad. Tjänstepersonerna har innefattat tjänstebefattningarna chef för ekonomifunktion, ekonomi- och verksamhetscontrollers samt tjänstepersoner som ansvarar för ansökningar av statsbidrag i hela eller delar av sin tjänst. Samtliga förvaltningar som erhållit riktade statsbidrag under 2021 har varit aktuella för granskning av hantering av statsbidrag.

3.5.1 Information om tillgängliga statsbidrag

Samtliga förvaltningar har rutiner för att säkerställa information om tillgängliga riktade statsbidrag. På förvaltningarna har man en eller flera personer som har statsbidrag som bevakningsområde i sin tjänstebeskrivning. Ett par av förvaltningarna har anställt koordinator eller verksamhetscontroller som enbart arbetar med riktade statsbidrag och andra bidrag.

På Stadsledningskansliet har en tjänsteperson bevakning av statsbidrag som del av sin tjänst. På förekommen anledning, när statsbidrag aviseras eller att det aviseras om borttag av statsbidrag, skickas det ut information till förvaltningarna gällande detta. Ett fåtal intervjuade menar att det centrala stödet mest är riktat till skol- och omsorgsförvaltningar.

Flera av de intervjuade uppger att ingen i Borås Stad har ett övergripande ansvar på central nivå för information och kartläggning av statsbidrag.

Samtliga av de intervjuade uppger att det inte finns större riktade statsbidrag som de borde ansökt om. Samtliga uppger vidare att de söker de statsbidrag som man mäktar med att ta emot i ordinarie verksamhet. Några intervjuade uppger att det säkert finns ännu mer riktade statsbidrag att söka av statliga myndigheter. Vidtalade framhåller samtidigt att förvaltningen måste ha en organisation för att kunna ta emot och administrera dessa statsbidrag i den ordinarie verksamheten. Samtliga intervjuade uppger att de har väldigt bra kontroll över de riktade statsbidrag som vanligtvis finns att söka inom nämndens ansvarsområde. Ett par av de intervjuade efterfrågar ett centralt stöd för att kunna uppmärksamma statsbidrag från myndigheter som förvaltningen normalt sett inte brukar söka bidrag ifrån, men som ändå skulle passa in i den ordinarie verksamheten.

En problematik som lyfts i flera intervjuer är att statsbidragen ska sökas av en huvudman. Borås Stad räknas i det sammanhanget som huvudman. När flera förvaltningar kan söka ett statsbidrag uppstår en problematik i och med att bara en förvaltning kan stå som huvudman

⁴⁴ Borås Stads Intranät, Ekonomihandboken, (2021)

<https://intranet.boras.se/download/18.35b77d6e17646f36319b8c/1607518355784/Int%C3%A4ktskonto%20med%20kommentarer%202021.pdf>

gentemot den statliga myndigheten. I vissa fall har det lösts genom samarbete mellan förvaltningarna och i vissa fall har bara en sökt och erhållit statsbidrag. Det finns en central rutin i styrdokumentet om statsbidrag i ekonomihandboken. Avsnittet innehåller information om hur ett statsbidrag som rör flera nämnder ska hanteras. Intervjuade menar att det i praktiken är oklart hur detta ska hanteras, då den praktiska tillämpningen, när flera nämnder, är inblandade saknas.

Stadsrevisionen noterar att det saknas en övergripande sammanställning, kartläggning och kontinuerlig bevakning på central nivå, över de riktade statsbidrag som är möjliga att söka för Staden. Samtidigt påpekar flertalet av de intervjuade att förvaltningarna själva har en tillräcklig bevakning av större riktade statsbidrag.

3.5.2 Processen kring ansökningar av riktade statsbidrag

Dokumentation

I styrdokumentet om statsbidrag, som återfinns i Borås Stads ekonomihandbok finns ett beskrivande dokument om statsbidrag. Få av de intervjuade på förvaltningarna uppger att de kände till detta dokument. Samtliga intervjuade efterfrågar processkartläggning och rutiner för redovisning av statsbidrag på Borås Stads nivå. Stadsrevisionen noterar att inga övriga styrdokument med skrivningar om statsbidrag finns upprättade.

Budget

Borås Stads budget 2021 innehåller skrivningar om de generella statsbidragen samt statsbidrag med anledning av pandemin. Stadsrevisionen noterar att skrivningar om de riktade statsbidragen saknas på en övergripande nivå i Borås Stads budget. Flertalet av nämnderna har dock med någon form av skrivelser om statsbidrag i nämndernas beslutade budget för 2021. En handfull förvaltningar har under intervjuer uppgivit att statsbidrag finns med i nämndernas delegationsordningar, samt attestförteckningar. Exempelvis skriver Tekniska nämnden i budget för 2021 att *"inom nämndens ansvarsområde se till att framställa och rekvisitioner görs för att erhålla stats- och andra bidrag samt på Borås Stads vägnar ta emot beviljade bidrag"*.⁴⁵

Flera nämnder uppger att det är otydligt huruvida statsbidragen ska finnas med i budget eller inte. Ett par av nämnderna nämner även att statsbidragen har övergått från att ha varit riktade till generella statsbidrag och man upplever att det inte finns en transparens i om dessa statsbidrag kommer tillfalla verksamheten eller inte under året.

Gällande riktade statsbidrag så börjar ofta flera förvaltningar med att söka dessa medel. Därefter informerar man berörda nämnder om dessa blivit beviljade. Detta då ett projekt ofta kräver att Borås Stad gör en motprestation (antingen i fråga om tid eller del av projektkostnad).

Flera av de intervjuade uppger att budgetprocessen inte klargör hur statsbidrag ska tas upp i planeringsunderlag och i nämndernas budget. Stadsrevisionen noterar att hanteringen skiljer sig åt i nämnderna och förvaltningarna.

Rutiner

Ett par förvaltningar uppger att de har skriftliga rutiner för handläggning av statsbidrag. Två förvaltningar har dokumenterade processer gällande statsbidrag i programmet Canea. Samtliga förvaltningar har upprättade tillvägagångssätt vid ansökningar av statsbidrag, dock har inte alla skriftliga nedtecknade rutiner. Ett par av förvaltningarna har statsbidrag och övriga bidrag förtecknade i tabeller med ansvariga kontaktpersoner. Samtliga förvaltningar anser att de har god kontroll över statsbidrag och dess omfattning. Förvaltningarna ansöker allt de klarar

⁴⁵ Tekniska nämnden, budget 2021:2, s.7

av att söka, vad verksamheten mäktar med. Verksamheten i förvaltningen ska även klara av att utföra kriterierna som är ett villkor för statsbidraget, så att man inte blir återbetalningsskyldig eller riskerar att inte uppfylla kriterierna i slutändan för statsbidraget. Ett utvecklingsområde som lyfts i en intervju gäller bristen på ansökningar som genomförs i samarbete med lokala företag och Högskolan i Borås. Intervjuade menar att bevakning av dylika projekt och samarbete med andra parter än Borås Stad kunde vara bättre. Ett annat utvecklingsområde, som lyfts fram av flera intervjuade, är att vissa statsbidrag enbart kan sökas i samarbete med en eller flera kommuner. Denna samarbetsform har sällan Borås Stad enligt vidtalade.

EU-bidrag

De intervjuade uppger alla att EU-bidrag är krångliga, kräver administration och inte ger så mycket. Ett par förvaltningar har ändå ett stort fokus på EU-bidrag där man menar att man söker stora bidrag och har en färdig organisation för detta. Ett par förvaltningar har pågående EU- projekt och en av dessa förvaltningar uppger att projektet drivs av engagerade medarbetare.

Någon av de intervjuade nämner särskilt engagerade projektledare, samtidigt som de betonar att om projektledaren lämnar så kan hela projektet omkullkastas. De intervjuade menar att därför söks EU-bidrag i mindre utsträckning för nya projekt som inte redan finns i verksamheten.

Samverkan/dialog med motparten

Samtliga intervjuade uppger att dialogen i de fall då de vänder sig till berörda myndigheter, överlag uppges vara god.

3.5.3 Återrapportering till staten av statsbidrag

Flertalet av de intervjuade uppger att de har lång erfarenhet av återrapportering/redovisning av riktade statsbidrag. Statsbidragen beskrivs av några av de intervjuade som detaljerade och som svårtolkade. Det har också framkommit under intervjuerna att kraven och formen på återrapportering skiljer sig ganska mycket beroende på vilken statlig myndighet som administrerar statsbidraget.

Någon av de intervjuade påpekar också att det händer att myndigheterna ändrar förutsättningarna för statsbidraget under perioden. Under 2021 kom staten fram till att kommunerna inte behöver återbetala ett specifikt bidrag som rör två förvaltningar i Borås Stad. Detta innebar att med gällande normering skulle bidraget 2021 klassificeras som ett generellt statsbidrag, menar Rådet för kommunal redovisning (RKR). Detta då det inte föreligger några villkor i form av krav på prestation från bidragsmottagaren att genomföra vissa avgränsade åtgärder för att få tillgodogöra sig bidraget.⁴⁶ Det här är det enda generella statsbidraget som de intervjuade känner till som man ska rapportera om och redovisa.

Det finns även riktade statsbidrag där ingen formell återrapportering krävs. Ett par av de intervjuade vidhåller att man upprättat skriftliga rutiner även för återrapportering av statsbidrag, (exempelvis statsbidraget för Socialt hållbart Borås). Stadsrevisionen noterar dock att centralt framtagna rutiner för återrapportering till myndigheter saknas.

⁴⁶ <https://www.rkr.se/newsletters/nyheter-fran-rkr/> statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer.

3.5.4 Rutiner för redovisning av statsbidrag

Samtliga förvaltningar uppger i intervjuer att man på förvaltningsnivå har rutiner för redovisning av statsbidrag. Stadsrevisionen noterar att redovisningen av statsbidrag skiljer sig åt mellan förvaltningarna. I vissa förvaltningar redovisar man bidragen direkt på driften, medan andra använder balanskonto och ”matchar” årets kostnader mot intäkter från balanskonton.

Vid en genomgång av statsbidrag i ekonomisystemet (Unit4 Agresso) framkommer att förvaltningarna använder olika koddelar i kodplanen för redovisningsmässig uppföljning av statsbidrag. Ett par förvaltningar har egna projektnummerserier för de riktade statsbidragen.

Ett par av förvaltningarna framhåller svårigheten med att redovisa rätt om man själv inte är ägare till projektet. När flera förvaltningar deltar i ett gemensamt projekt finansierat av statsbidrag uppstår ibland olika meningsskiljaktigheter. Exempel på detta kan vara frågor gällande om syftet med bidraget har uppnåtts, om målgruppen har nåtts och hur uppföljning ska administreras.

Periodisering

Rutinerna för periodisering av statsbidrag som sträcker sig över mer än ett år ser även dessa olika ut mellan förvaltningarna. Stadsrevisionen noterar att ingen central reglering för periodisering av riktade statsbidrag har upprättats på en övergripande Borås Stad nivå.

De intervjuade uppger att inga centrala riktlinjer eller stöd finns när det gäller redovisning av statsbidrag. Flera förvaltningar uppger att man inte hittat några nedtecknade redovisningsprinciper för periodisering. Det finns dock anvisningar till bokslut avseende periodiseringar. Flera förvaltningar uppger att man följer ”matchningsprincipen” (matchningsprincipen är en redovisningsprincip som innebär att intäkter och kostnader ska matcha varandra under samma räkenskapsår)⁴⁷ gällande statsbidrag. Vid risk för återbetalning av statsbidrag uppger intervjuade att man använder sig av försiktighetsprincipen för de statsbidrag där risk för återbetalning föreligger.

Matchningsprincipen

Den vanliga matchningsprincipen, som Skatteverkets hemsida förklarar, bygger på praxis från tillämpningar av Årsredovisningslag (1995:1554) (ÅRL) och slår fast att de kostnader som ett företag haft för att erhålla sina intäkter ska redovisas i samma period som dessa intäkter.⁴⁸ Med andra ord bestämmer periodens intäkter vilka kostnader man ska redovisa i periodens resultat. Utgifter som inte är hänförliga till periodens intäkter ska således läggas på ett balanskonto.

Intervjuad vid Stadsledningskansliet uppger att matchningsprincipen inte är tillämplig på kommunal redovisning, då den kommunala särarten sätter intäkter i en annan bild än i ett företag. En kommuns syfte är inte att genom verksamhet tillgodogöra sig vinst, utan att genom resurser tillhandahålla verksamhet. Att bestämma kostnader utifrån intäkterna blir därför märkligt i en kommun menar intervjuad. Intervjuad framhåller också:

”att tidigare benämnde man i kommunal redovisning i stället (något slarvigt) om den omvända matchningsprincipen, att kostnaderna bestämmer vilka intäkter man redovisar. Denna princip pratar man dock inte om längre, då normeringen för intäktsredovisning inte är förenligt med en sådan princip. Med (den omvända) matchningsprincipen ”matcha” intäkterna med prestationer, vilket skulle vara mer rätt, men ändå inte en helt träffsäker benämning. Att konsekvent matcha intäkter med prestationer blir också fel, eftersom det är bidragets villkor och restriktioner som bestämmer intäktsföringen.” Endast i vissa fall är detta synonymt med prestationer enligt intervjuad.

⁴⁷ <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/3241.html?q=matchningsprincip>

Skatteverkets information utgår från Årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL) och praxis av denna.

⁴⁸ Årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL) 2 kap. 4 § Andra grundläggande redovisningsprinciper

3.5.5 Återbetalningar av statsbidrag

Stadsrevisionen noterar att återbetalning av vissa statsbidrag sker varje år, se tabell 2 ovan. Det rör sig om ca 22 mnkr som återbetalats under 2021. Orsaker till att återbetalningar sker uppges enligt de intervjuade bland annat vara: att personalen har blivit sjuka, delar av projektet har inte genomförts eller man har inte riktigt nått upp till målet med statsbidraget. Det kan också handla om utbildningar som planerats men som inte kunnat genomföras.

Stadsrevisionen noterar att det är en förhållandevis liten del som återbetalas jämfört med hela den summa Borås Stad erhåller i statsbidrag under 2021.

3.5.6 Övriga synpunkter

Under intervjuerna har flera av förvaltningar framhållit frågeställningar gällande bl.a. generella statsbidrag, projektredovisning, långsiktighet och framåtsyftande arbete i Borås Stad.

Några förvaltningar lyfter i intervjuerna att de har bevakning gällande de generella statsbidragen som är destinerade till deras verksamhet. En förvaltning menar att ett generellt statsbidrag som var riktat till deras verksamhet inte tillföll förvaltningen, inte ens som höjd budgetram.

Ett par av de intervjuade menar att löne- och ekonomisystemen i Borås Stad, inte är anpassade för projektverksamhet, exempelvis gällande tidsredovisning i timmar. De intervjuade menar att systemen försvarar för projektledare att få en överblick när det gäller att exempelvis mäta vid vilket projekt medarbetarna arbetar och hur man ligger till med projektbudgeten. Stadsrevisionen noterar att möjligheten till timredovisning i projekt behöver utvecklas i Borås Stads verksamhetssystem.

Borås Stads säkerställande av långsiktig verksamhet

Intervjuade tjänstepersoner beskriver att säkerställandet av långsiktig verksamhet fortgår kontinuerligt inom ramen för budgetprocessen. Flera av de intervjuade nämner att det söks statsbidrag enbart när det finns en befintlig verksamhet som kan ta hand om den. De intervjuade poängterar att inga nya statsbidrag söks för att dra igång nya projekt som ligger helt utanför nämndens verksamhetsområde och nämndens uppgift. Såväl under uppdragsdialoger som under uppföljning av budget uppges statsbidragen diskuteras och politiken uppges vara involverad i detta arbete. Vidare uppges att ett långsiktigt perspektiv alltid tas i beaktande i de sammanhangen. Samtidigt uppger en av de intervjuade att riktade statsbidrag utgör en större del av finansieringen för nämnden men utgör samtidigt en osäkerhet gällande långsiktig finansiering. Riktade statsbidrag har blivit en avgörande resurs för nämndens verksamheter.

Om ett statsbidrag som en verksamhet räknat med att erhålla, skulle utebli, är detta också något som hanteras inom ramen för uppdragsdialog med ansvariga kommunalråd. Tjänstepersoner uppger att förändringar i statsbidrag tas hänsyn till i budgetramen för nämnden.

Stadsrevisionen noterar att ingen sammanhållen översikt för Borås Stads statsbidrag upprättas. I intervjuer med företrädare från förvaltningarna skildras en bild av att det finns potential att arbeta än mer långsiktigt i kommunen för att säkerställa långsiktig finansiering av verksamheten. Flera uppger att svårigheten att planera beror på att statsbidragen i sig är kortsiktiga. En intervjuad förvaltning framhåller att det är viktigt att kommunen samverkar med civilsamhällets organisationer (exempelvis studieförbund, kulturföreningar, stiftelser) som även de kan erhålla riktade bidrag från staten. På så sätt finns en möjlighet att samhället som helhet får del av de medel som finns tillgängliga, även om bidrag till kommunen upphör. Mer engagemang från politiken lyfts också som viktigt område för att säkerställa långsiktigheten i de verksamheter som initieras.

Ett av de långsiktiga projekt som Borås Stad initierat och implementerat är Socialt hållbart Borås. Projektet, som erhöll statsbidrag gällande flera nämnder, lyfts av flera intervjuade fram som ett exempel på hur man kan långsiktigt arbeta med kärnverksamhet i Staden efter ett statsbidrag upphört.

Skrivarverkstad

Stadsrevisionen har noterat att Borås Stad i november 2022 har startat ett arbete med att utveckla en ”*skrivarverkstad/skrivarstudio*”. Syftet med arbetet är bland annat att upprätta en projektkatalog för externfinansierade projekt samt att samverka och hitta synergier vid ansökningar.

4 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Syftet är att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Under räkenskapsåret 2021 har Borås Stad erhållit drygt 520 miljoner kronor i riktade statsbidrag. Statsbidragen utgör en betydande del i kommunens intäktsbudget men är samtidigt enligt omvärldsanalysen i granskningen både betydande till antalet och föränderliga.

Granskningen visar att Borås Stad inte har specifika styrdokument eller gemensamma upprättade rutiner som avser hantering eller redovisning av riktade statsbidrag. Det upprättas inte heller någon särskilt sammanställning eller uppföljning systematiskt angående vilka riktade statsbidrag som Borås Stads nämnder erhåller, eller vilka belopp som det rör sig om. Det finns däremot ett avsnitt i kommunens ekonomihandbok som berör vissa delar av hur hanteringen ska gå till. Det finns i flera fall även nämnds- och förvaltningsegna processer, rutiner eller inarbetade arbetsätt när det gäller bevakning, ansökan, hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Stadsrevisionen noterar avseende delegationsordningar att endast två av 13 granskade nämnder har med en skrivelse om statsbidrag. Nämnderna behöver enligt Stadsrevisionens bedömning klargöra i delegationsordningen vem som beslutar om att ansöka om riktade statsbidrag.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. I ekonomihandbokens regelverk saknas enligt Stadsrevisionens bedömning nödvändiga kungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en enhetlig hantering och en rättvisande redovisning när det gäller riktade statsbidrag.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag för att säkerställa en enhetlig och ändamålsenlig hantering. Att nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag.

Det finns i granskade nämnder och i Kommunstyrelsen en medvetenhet kring kommande förändringar av riktade statsbidrag och dessa förändringar tas hänsyn till i budgetramen för respektive nämnd. Det upprättas dock ingen central sammanställning eller uppföljning över vilka riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller. Avsaknaden av sammanställning och uppföljning i dessa avseende medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt när det gäller nämndernas förutsättningar att genomföra kärnverksamhet som finansieras via riktade statsbidrag, inte är helt tillräcklig.

Arbetet med Socialt hållbart Borås lyfts av flera intervjuade i granskningen fram som ett positivt exempel på hur man långsiktigt kan arbeta med kärnverksamhet i Borås Stad efter att ett statsbidrag upphört. Kommunstyrelsen har dock inte någon dokumenterad strategi för att säkerställa långsiktighet i nämndernas verksamheter som finansieras med riktade statsbidrag.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kommungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering. Detta ligger även till grund för en rättvisande redovisning när det gäller de riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Detta medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

Borås den 30 januari 2023

Andreas Ekelund

Revisionschef

Anna Sandström

Certifierad kommunal yrkesrevisor

5 KÄLLFÖRTECKNING

Lagar, förordningar, rekommendationer

Årsredovisningslag (1995:1554), (ÅRL)

Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendation, RKR R2 Intäkter

Kommunala styrdokument och Promemoria (PM)

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställt av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 22 juni 2022

Reglemente för Kommunstyrelsen, Fastställt av Kommunfullmäktige: 2020-02-20, Reviderad av Kommunfullmäktige: 24 mars 2022

Internt PM - Statsbidrag, Borås Stads intranät, Ekonomihandbok, 2022-03-02

Fritids- och folkhälsonämnden, Årsredovisning 2021

Grundskolenämnden, Budget 2021:2

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Årsredovisning 2021

Miljö- och konsumentnämnden, Budget 2021:2

Sociala omsorgsnämnden, Budget 2021:2

Tekniska nämnden, budget 2021:2

Vård- och äldrenämnden, Årsredovisning 2021

Intervjuer

Intervju 1 med representanter för Kulturförvaltningen. 2022-09-13

Intervju 2 med representanter för Fritids- och folkhälsonämnden. 2022-09-19

Intervju 3 med representanter för Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. 2022-09-22

Intervju 4 med representanter för Grundskoleförvaltningen. 2022-09-23

Intervju 5 med representanter för Stadsledningskansliet. 2022-09-23

Intervju 6 med representanter för Stadsledningskansliet. 2022-09-27

Intervju 7 med representanter för Tekniska förvaltningen. 2022-09-29

Intervju 8 med representant för Servicekontoret. 2022-10-05

Intervju 9 med representanter för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen samt Arbetslivsförvaltningen. 2022-10-06

Intervju 10 med representant för Förskoleförvaltningen. 2022-10-12

Intervju 11 med representanter för Miljöförvaltningen. 2022-10-12

Intervju 12 med representanter för Sociala omsorgsförvaltningen. 2022-10-14

Intervju 13 med representant för Vård- och äldreförvaltningen. 2022-10-17

Intervju 14 med representanter för Stadsledningskansliet. 2022-10-26

Övrigt

Uttag från ekonomisystemet UNIT4 Agresso, 2022-10-06, konto 3510 till 3518, år 2021. Period 2021-00 till 2021-13, exklusive coronabidrag

Uttag från UNIT 4 Agresso, 2022-10-06, konto 3519, år 2021. Period 2021-00 till 2021-13, exklusive coronabidrag.

Uttag från UNIT4 Agresso, 2022-10-06, kontoklass 358, år 2021.

Internetkällor

Rådet för kommunal redovisning, RKR

RKR.se/Rekommendationer

<https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2021/10/RKR-R2-Int%C3%A4kter.pdf>

RKR, KOMMEK, seminarium 54, 2022-08-18, aktuella redovisningsfrågor, Tagesson, Aldén och Andersson

<https://www.rkr.se/newsletters/nyheter-fran-rkr/>

Statskontoret

Statskontoret (2022), Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och regioner, Dnr 2021/169-5

<https://www.statskontoret.se/publicerat/publikationer/publikationer-2022/utveckling-av-den-statliga-styrningen-av-kommuner-och-regioner-2021/>

Intranät Borås Stad

<https://intranet.boras.se/download/18.2f8569218042fe5b3fa69e6/1651049498099/Statsbidrag.docx>

<https://intranet.boras.se/download/18.35b77d6e17646f36319b8c/1607518355784/Int%C3%A4ktskonto%20med%20kommentarer%202021.pdf>

Hemsidan Borås Stad

Budget Borås Stad 2021 (boras.se)

<https://www.boras.se/kommunochpolitik/ekonomiochbudget/budget.4.6a80e56d15869d0d313f1028.html>

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR

SKR, Specificering av vissa statsbidrag

<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag/specificeringavvis-sastatsbidrag.31839.html>

SKR, EU:s fonder och program

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/euinternationellt/eukommunerochregioner/eusfonderochprogram.1640.html>

SKR, kompetenslyft äldreomsorgen

<https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/personalochkompetensforsorjning/aldreomsorg/kompetenslyftaldreomsorgen.46592.html>

Energimyndigheten

<http://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/strategiska-innovationsomraden/viable-cities/>

Socialstyrelsen

<https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/kommuner/sociala-insatser-i-utsatta-omraden/>

Skatteverket

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.13/3241.html?q=matchningsprincip>

Skolverket

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/skolmiljarden>

Boråsregionen

Boråsregionen, Annons Projektledare Nära vård och FVM 2020-09.pdf (borasregionen.se)

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Kommunstyrelsen
Arbetslivsnämnden
Fritids- och folkhälsonämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Individ- och familjeomsorgsnämnden
Kulturnämnden
Miljö- och konsumentnämnden
Servicenämnden
Sociala omsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Vård- och äldreomsorgsnämnden

Borås Stads hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Syftet är att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kommungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering. Detta ligger även till grund för en rättvisande redovisning när det gäller de riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Detta medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

I övrigt hänvisar Stadsrevisionen till resultat och rekommendationer i bilagd rapport.

*Missiv med bilagd rapport och rapportsammandrag tillställs Kommunstyrelsen och nämnderna.
Svar från Kommunstyrelsen och nämnderna med planerade åtgärder emotses senast 2023-05-02.*

Bill Johansson
Ordförande första revisorsgruppen

Boris Preijde
Ordförande andra revisorsgruppen

Borås Stads Revisionskontor

Sead Omerovic
HandläggareDatum
2023-04-18Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2023-00008 1.2.3.25

Granskning av Borås Stads hantering av moms

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ och familjeomsorgsnämnden godkänner upprättat svar och översänder detsamma till Stadsrevisionen.

Nämnden beslutar att vara Kommunstyrelsen behjälplig i framtagande av riktlinjer och rutiner för god följsamhet till regelverket och intern kontroll på området.

Ärendet i sin helhet

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning. Hanteringen behöver ses över för att säkerställa en korrekt redovisning. Det saknas i stor utsträckning tydliga rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras i nämnderna.

Stadsrevisionen rekommenderar att Kommunstyrelsen och nämnderna inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering. Borås Stads befintliga momsrutiner behöver ses över och utformas i enlighet med gällande lagstiftning och syfta mot en mer enhetlig hantering.

Inom Individ och familjeomsorgsnämndens ansvarsområde finns kompetensen att hantera momsfrågor inom ekonomifunktionen, som samverkar med stadens Redovisningsservice som har det övergripande ansvaret i stadens momshantering.

Nämnden kommer vara Kommunstyrelsen behjälplig i framtagande av riktlinjer och rutiner för god följsamhet till regelverket och upprätthålla en adekvat intern kontroll på området.

Beslutsunderlag

1. Missiv - Borås Stads Momshantering
2. Rapportsammandrag Borås Stads momsrutiner_23011
3. Borås Stad rapport Momsgranskning_slutlig

Samverkan

FSG.

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionens diarium, SRE.diarium@boras.se

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Kommunstyrelsen
Servicenämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Sociala omsorgsnämnden
Lokalförsörjningsnämnden
Individ- och familjeomsorgsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Granskning av Borås Stads hantering av moms

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning. Hanteringen behöver ses över för att säkerställa en korrekt redovisning. Förhållandena bedöms innebära risk för att Borås Stad behöver korrigera tidigare redovisningsperioder om Skatteverket skulle genomföra en granskning. Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte en tillräcklig kunskap om den löpande momshanteringen för att kunna utöva kontroll över Stadens momsredovisning. Det saknas i stor utsträckning tydliga rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras i nämnderna.

Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern kontroll av den löpande momshanteringen.

Stadsrevisionen rekommenderar att Kommunstyrelsen och nämnderna inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering. Borås Stads befintliga momsrutiner behöver ses över och utformas i enlighet med gällande lagstiftning och syfta mot en mer enhetlig hantering. Stadsrevisionen rekommenderar även Kommunstyrelsen att överväga en genomgång av tidigare redovisningsperioder i syfte att säkerställa en korrekt redovisning och rapportering till Skatteverket.

I övrigt hänvisar Stadsrevisionen till granskningsresultat och rekommendationer i bilagd rapport.

Missiv med bilagd rapport tillställs Kommunstyrelsen och berörda nämnder.

Svar från Kommunstyrelsen och nämnderna emotses senast 2023-04-17.

*Bill Johansson
Ordförande
Första revisorsgruppen*

*Boris Preijde
Ordförande
Andra revisorsgruppen*

Borås Stads Revisionskontor

GRANSKNING AV BORÅS STADS HANTERING AV MOMS

Stadsrevisionen Borås

Rapportsammandrag
2023-01-16

20
23

Granskning av Borås Stads hantering av moms

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende den löpande momshanteringen.

De huvudsakliga iakttagelserna från granskningen är följande:

- Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt. Det finns brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.
- Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.
- I vissa nämnder råder det en osäkerhet kring vilka av kommunens tillhandahållanden som är momspliktiga och vilka som utgör myndighetsutövning (icke momspliktig verksamhet). Berörda nämnder kan därför inte anses fullt ut säkerställa en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.
- Nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms är inte ändamålsenlig. Granskningen har identifierat en felaktig tillämpning av fördelningsnycklar som baserats på varje nämnds externa omsättning, vilka tillämpats vid beräkningen av underlaget för ombokning till affärsmoms.
- Det finns viss kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom momsområdet. Borås Stad har dock inte fullt ut säkerställt att kompetensen bibehålls inom kommunen, då det saknas klara rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras. Detta lämnar kommunen sårbar vid bortfall av personalstyrkan på grund av plötslig frånvaro såsom sjukskrivning eller liknande.
- Borås Stad har god kännedom om de avdragsbegränsningsregler som finns i Mervärdesskattelag (1994:200) avseende stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation. Information om dessa regler finns tillgänglig för samtliga medarbetare.

Det saknas emellertid en intern kontroll gällande hur reglerna efterlevs och hanteras i momsredovisningssammanhang.

Avdragsbegränsningar för ingående moms hanteras överlag på ett ändamålsenligt sätt. Emellertid noteras att för fakturor som avser konferenspaket och efterföljande middagar finns det anledning att se över den nuvarande hanteringen för att säkerställa att all ingående moms är avdragsgill såsom del av en konferens, och att ingen del skulle kunna aktualisera avdragsbegränsningar för representationskostnader.

- Det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden. Det noteras dock att det finns tydliga rutinbeskrivningar för utställande av kundfakturor.

Granskningen har resulterat i följande rekommendationer till Kommunstyrelsen och granskade nämnder.

- Att en rutin tas fram där den ingående momsen vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen den momspliktiga verksamheten eller till den icke-momspliktiga verksamheten.
- Att en rutin för kontroll av fakturaunderlag, likt den som tillämpas på Fritids- och Folkhälsoförvaltningen/Kulturförvaltningen implementeras på alla förvaltningar. Rutinen bör utformas på ett sätt som säkerställer att utställande av kundfakturor sker mot bakgrund av korrekt utformat underlag.
- Att rutiner för hur tillhandahållanden till de kommunala bolagen prissätts införs.
- Att upprätta en rutin för momsrapportering som grundar sig på Mervärdesskattelagens föreskrifter.
- Att rutinerna kompletteras med styrdokument för att säkerställa en korrekt momshantering i hela Borås Stad.
- Att en rutin upprättas som möjliggör för de ansvariga på Redovisningsservice att säkerställa att alla frågor besvaras på ett korrekt och erforderligt sätt, samt för det fall att frågan skulle vara relevant för flera nämnder, följer upp med respektive nämnd för att kontrollera nuvarande hantering och informera om korrekt hantering.
- Att se över den interna hanteringen av moms på fakturor avseende representation för att säkerställa att den nuvarande hanteringen är korrekt.
- Att överväga en grundlig genomgång av tidigare redovisningsperioder i syfte att säkerställa en korrekt redovisning och rapportering till Skatteverket.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Borås Stad
Momsgranskning

December 2022

Innehållsförteckning

1. Inledning
 - 1.1. Bakgrund och syfte
 - 1.2. Revisionskriterier och metod
2. Slutsatser och rekommendationer
3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga
4. Resultat av granskningen
 - 4.1. Allmänt om hanteringen av ingående samt utgående moms
 - 4.1.1. Hantering av ingående moms
 - 4.1.2. Hantering av utgående moms
 - 4.2. Allmänt om interna kontroller
 - 4.2.1. Interna kontroller
 - 4.3. Allmänt om avdragsbegränsningar samt gällande rätt
 - 4.3.1. Hantering av avdragsbegränsningar
 - 4.4. Allmänt om rutiner
 - 4.4.1. Borås Stads rutiner
 - 4.4.2. Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Uppdrag

Deloitte AB (nedan Deloitte) har fått i uppdrag av revisionskontoret i Borås Stad att genomföra en granskning av Borås Stads momsrutiner.

Bakgrund

Kommuner omfattas både av det allmänna momssystemet (det så kallade affärsmomssystemet) och av ersättningssystemet (det så kallade kommunkontosystemet). Ersättningssystemet kompenserar kommuner för den ingående moms som kommuner inte får dra av i det allmänna momssystemet. Genom ersättningssystemet har kommuner också rätt till särskild ersättning för dold mervärdesskatt som uppkommer vid upphandling av eller bidragsgivning till mervärdesskattefri verksamhet inom t.ex. utbildning, vård och omsorg samt vid hyra av lokaler för vissa särskilda boendeformer. Eftersom kommuner hanterar stora momsbelopp i såväl affärsmomssystemet som kommunmomssystemet är det av stor vikt att Kommunstyrelsen tillser goda rutiner för momshanteringen, såväl centralt som i nämnderna.

Avgränsningar

Granskningen omfattar inte de kommunala bolagen, och är således begränsad till endast en legal enhet, d.v.s. Borås Stad. Bedömningen av den interna kontrollen av momshantering begränsas till de specifika revisionsfrågorna. Granskningen är fokuserad på inkomståret 2021.

Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?
- Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?
- Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?
- Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?
- Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?
- Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden?
- Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?
- Finns det rutiner för att säkerställa att moms hanteras i rätt system, dvs. i momsdeklarationen eller i det särskilda ersättningssystemet (LEMK)?

1. Inledning

1.2 Revisionskriterier och metod

Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725)
- Mervärdesskattelag (1994:200), ML
- Lag (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund, LEMK
- Övrig tillämplig lagstiftning inom området.
- Lokala styrdokument inom området utgör också revisionskriterier.

Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen i Borås Stad har det övergripande ansvaret för kommunens ekonomi. När det gäller granskningens kartläggning av rutiner och intern kontroll avseende momshantering i nämnder riktar den sig mot:

- Individ- och familjeomsorgsnämnden,
- Sociala omsorgsnämnden,
- Förskolenämnden,
- Grundskolenämnden,
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden,
- Servicenämnden,
- Lokalförsörjningsnämnden.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, stickprovskontroller och intervjuer. Granskningen har framförallt skett genom:

- Intervjuer med berörda personer som arbetar på Borås Stads olika förvaltningar och som hanterar momsfrågor.
- Inventering och genomgång av Borås Stads rutiner och riktlinjer för hantering av in- och utgående moms.
- Inventering och genomgång av Borås Stads rutiner och riktlinjer för hantering av ökade kostnader för hyresfakturer avseende särskilda boenden samt upphandling och bidrag som Borås Stad ansöker om ersättning för genom LEMK.
- Stickprovgranskning av in- och utgående fakturer för att verifiera att rutiner och riktlinjer avseende momshantering samt gällande regelverk efterlevs.
- Stickprovgranskning av fakturer avseende ökade kostnader för hyra avseende särskilda boenden samt för upphandling och bidrag som Borås Stad ansöker om ersättning för genom LEMK för att verifiera att rutiner och riktlinjer avseende momshantering samt gällande regelverk efterlevs.

Underlagen från Deloitte:s dokumentstudier och Deloitte:s intervjuer har jämförts och analyserats utifrån uppdragets frågeställningar och ligger till grund för Deloitte:s bedömningar, slutsatser och rekommendationer.

Rapporten har kvalitetssäkrats och faktakontrollerats, både internt inom Deloitte och externt med berörda personer inom Borås Stad.

2. Slutsatser och rekommendationer

Svaret på den övergripande revisionsfrågan

Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och nämnderna i Borås Stad har en tillräcklig intern kontroll avseende moms hantering och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Det är Deloitte's slutsats att Kommunstyrelsen och nämnderna inte har en fullt ut tillräcklig kontroll avseende den löpande momshanteringen. Deloitte rekommenderar att Borås Stad inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering framåt.

Övriga slutsatser och rekommendationer

Granskningen har utgått från de revisionsfrågor som finns presenterade under avsnitt 1.1. För utförliga svar på respektive revisionsfråga, vänligen se kapitel 3 och 4 för vidare utveckling av de bedömningar som gjorts samt bakomliggande resonemang.

Baserat på den information Deloitte erhållit under granskningen gör Deloitte följande bedömningar av Borås Stads momshantering.

Deloitte bedömer att Borås Stad inte redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning, vilket bör ses över för att säkra en korrekt hantering framöver. Vidare noterar Deloitte att då den felaktiga hanteringen även innebär en historisk risk kan det inte uteslutas att Skatteverket vid en granskning begär att Borås Stad skall korrigera tidigare redovisningsperioder.

Deloitte bedömer att Borås stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men Deloitte anser att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering i varje nämnd.

Deloitte bedömer att Borås Stads befintliga momsrutiner bör ses över och utformas i enlighet med Mervärdesskattelagen (1994:200), ML.

Deloitte bedömer att Kommunstyrelsen inte har en tillräcklig kunskap om den löpande momshanteringen för att kunna utöva kontroll över kommunens momsredovisning.

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / kommentar
Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?	Kommunstyrelsen / Redovisningsservice	<p>Deloitte bedömer att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt.</p> <p>Deloitte har identifierat brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.</p> <p>Deloitte anser att Borås Stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering i varje nämnd.</p>
Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?	Kommunstyrelsen / Nämnderna	<p>Deloitte bedömer att nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms inte är ändamålsenligt.</p> <p>Deloitte har identifierat en felaktig tillämpning av fördelningsnycklar som baserats på varje nämnds externa omsättning, vilka tillämpats vid beräkningen av underlaget för ombokning till affärsmoms.</p>
Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte bedömer att Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.</p> <p>Deloitte har identifierat att det finns ett stort förtroende för att respektive nämnd har tillräcklig kunskap för att ombesörja en korrekt hantering av momsfrågor. Deloitte uppfattar inte att respektive nämnd och förvaltning besitter tillräcklig kunskap för att säkerställa en korrekt momshantering.</p>
	Nämnderna	<p>Deloitte uppfattar att det i vissa nämnder råder en osäkerhet kring vilka av kommunens tillhandahållanden som är momspliktiga och vilka som utgör myndighetsutövning (icke momspliktig verksamhet). Detta leder till att Deloitte bedömer att nämnderna inte fullt ut säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.</p>
Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte bedömer att det finns viss kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom momsområdet.</p> <p>Vidare bedömer Deloitte att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att kompetensen bibehålls inom kommunen, då det saknas klara rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras. Detta lämnar kommunen sårbar vid bortfall av personalstyrkan på grund av plötslig frånvaro såsom sjukskrivning eller liknande.</p>

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / Kommentar
Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?	Kommunstyrelsen	Deloitte bedömer att Borås Stad har god kännedom om de avdragsbegränsningsregler som finns i ML avseende stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation och noterar att information om dessa regler finns tillgänglig för samtliga medarbetare. Deloitte noterar emellertid att det saknas en intern kontroll gällande hur reglerna efterlevs och hanteras i momsredovisningssammanhang.
	Nämnderna	Deloitte bedömer, baserat på den rutin som finns gällande avdragsbegränsningar för ingående moms förstår Deloitte att Borås Stad hanterar avdragsbegränsningar för ingående moms på ett ändamålsenligt sätt. Emellertid noterar Deloitte att ett stort antal av de ingående fakturor som avser konferenspaket och representation alla bokförts på samma konto. Detta kan vara korrekt hanterat, emellertid är Deloitte av åsikten att det finns anledning att titta närmare på hanteringen av ingående moms avseende konferenspaket och efterföljande middagar / personalfester.
Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden?	Kommunstyrelsen	Deloitte bedömer att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden.
	Nämnderna	Deloitte noterar att det finns ett antal rutinbeskrivningar ute hos nämnderna avseende hur ingående moms ska bokföras och hur medarbetare skapar diverse rapporter i Borås Stads interna system. Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom Borås Stad.

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / Kommentar
Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte noterar att det finns ett antal dokument som på ett övergripande sätt berör momshantering. Emellertid noterar Deloitte att dokumenten inte ger någon detaljerad vägledning och att läsaren hänvisas till Skatteverkets rättsliga vägledning för information om materiella momsfrågor.</p> <p>Deloitte bedömer att det saknas uppdaterade och adekvata rutinbeskrivningar för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk.</p>
Finns det rutiner för att säkerställa att momsen hanteras i rätt system, dvs. i skattedeklarationen eller i det särskilda ersättningsystemet (LEMK)?	Servicekontoret / Redovisningsservice	<p>Deloitte bedömer att det saknas adekvata rutiner för att säkerställa att momsen hanteras i rätt system.</p>

4. Resultat av granskningen

4.1 Allmänt om hantering av ingående samt utgående moms

Inledning

Utifrån genomförda dokumentstudier och intervjuer presenteras i följande kapitel Deloitte's iakttagelser av genomförd granskning. Deloitte kommer att presentera iakttagelserna med utgångspunkt i de olika revisionsfrågorna.

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?
- Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?

Generellt

För att undersöka huruvida Borås Stad uppfyller ovanstående revisionsfrågor har Deloitte genomfört intervjuer med berörda personer på Borås Stad samt stickprovskontroller av inlämnade momsdeklarationer, ingående fakturor samt fakturor utställda av Borås Stad. Vidare har Deloitte tagit del av de skriftliga rutiner gällande momshanteringen som finns tillgängliga på Borås Stads intranät. Deloitte har även tagit del av det underlag som Borås Stad sammanställer och använder vid upprättandet av momsdeklarationer och LEMK-ansökningar.

Borås Stad har bekräftat att samtliga momsdeklarationer och inbetalningar under 2021 har skett i tid samt att Borås Stad inte har haft någon korrespondens med Skatteverket under år 2021 rörande momsfrågor.

Deloitte noterar att Borås Stad har ett pågående ärende i kammarrätten gällande höjd utgående mervärdesskatt för perioderna juli – oktober 2019.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Borås Stads hantering av ingående moms

Utifrån de intervjuer Deloitte har genomfört med berörda parter på Borås Stad förstår vi att varje enskild nämnd ansvarar för att bokföra och kontera förvaltningens fakturaunderlag.

Av genomförda intervjuer uppfattar Deloitte att kontroller och avstämningar sker kontinuerligt för att säkerställa att de redovisade siffrorna stämmer överens med det fakturaunderlag som Borås Stad erhållit ifråga om belopp, leverantör och bokföringsmässiga åtgärder.

Av information tillgänglig på Borås Stads [hemsida](#) framgår att Borås Stad informerar sina leverantörer om skyldigheten att utfärda elektroniska fakturor i enlighet med lag (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling, e-fakturalagen. Av erhållen information förstår Deloitte att för de fall inköp avser tjänster eller varor upphandlade genom offentlig upphandling hanterar Borås Stad i huvudsak elektroniska fakturor. Deloitte förstår att användandet av elektroniska fakturor är ett avtalsvillkor. För det fall att Borås Stad erhåller pappersfakturor av en avtalsleverantör accepterar kommunen fakturan, då Borås Stad är av uppfattningen att de inte har rätt att neka en inkommen handling.

Enligt erhållen information hanteras en leverantörsfaktura på följande sätt. Borås Stad tar emot fakturan, antingen i pappersformat, som elektronisk faktura eller i PDF. Pappersfakturor och PDF-fakturor skannas in i Borås Stads affärssystem av Servicekontorets inläsningscentral *Tryckeriet*. Efter inläsning skickas fakturan vidare till den på fakturan angivna referensen eller YY-koden. Elektroniska fakturor läses in av Tieto och skickas sedan till angiven referens eller YY-kod. I samband med att fakturorna förs över till affärssystemet läser systemet automatiskt av fakturan och kontrollerar vilken leverantör det är som ställt ut fakturan (genom organisationsnumret) samt vilket momsbelopp som belöper på fakturan. Systemet felsöker även fakturorna, vilket hjälper till att upptäcka eventuella fel. Utöver att affärssystemet stämmer av fakturorna görs även vissa manuella avstämningar av fakturorna.

När fakturan sedan konteras av en medarbetare på Borås Stad kontrolleras fakturan på nytt. Vid denna kontroll sker en avstämning gällande leverantören, fakturabelopp och momsbelopp.

Som ett sista steg atteras fakturan varpå fakturan kontrolleras på nytt, innan den godkänns och skickas för betalning. Som vi förstår det syftar kontrollerna till att upptäcka eventuella felaktigheter såsom fel leverantör, fel belopp och felaktigt debiterad moms. Enligt Borås Stads attestregler måste två personer attestera fakturorna, en princip som gäller allt bokföringsmaterial.

Enligt erhållen information förstår Deloitte det som att respektive förvaltning sedan sammanställer den dolda momsen för den aktuella redovisningsperioden och skickar vidare till Servicekontoret.

Deloitte uppfattar det som att fakturorna inte allokeras till Borås Stads momspliktiga eller icke-momspliktiga verksamhet i samband med att respektive förvaltning erhåller fakturorna.

Enligt det interna dokumentet "Instruktion kring moms" åligger det huvudsakliga ansvaret för Borås Stads momshantering avdelningen Redovisningsservice på Servicekontoret. Deloitte uppfattar att det är Redovisningsservice som ansvarar för att fullgöra Borås Stads skyldighet att redovisa momsen till Skatteverket. Detta görs efter att samtliga förvaltningar skickat över relevant underlag till Redovisningsservice.

Redovisningsservice sammanställer Borås Stads totala ingående moms för aktuell redovisningsperiod, vilket utgör grunden för de summor som Borås Stad gör avdrag för i sin momsdeklarationen samt söker ersättning för genom LEMK.

För att ta fram de olika belopp som redovisas till Skatteverket och som Borås Stad söker ersättning för genom LEMK tillämpar Borås Stad en schablon. Schablonen baseras, som vi förstår det, på en fördelningsnyckel som beräknas baserat på respektive förvaltnings externa omsättning. I den schablon som tillämpas utgör den momspliktiga omsättningen vanligtvis ca. 4 - 6 % av Borås Stads totala verksamhet.

Enligt erhållen information uppfattar Deloitte att nämndernas fördelningsnyckel räknas ut för perioden januari - december föregående år. Detta innebär att för 2021 års verksamhetsår räknades respektive förvaltnings fördelningsnyckel ut med 2020 år som beräkningsgrund. Det gäller samtliga förvaltningar förutom Stadskansliets omsättning som räknas ut på månadsbasis, vilket är förklaringen till varför fördelningsnyckeln avseende denna förvaltning varierar från månad till månad.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Av dokumentet "Momsägget Instruktion" framgår följande: *"Fördelning ska ligga till grund för 2021 års momsredovisning av den del som redovisas mot Skatteverket. Utredningen skall visa hur stor del av varje förvaltnings externa intäkter för år 2020 som är momspliktig och därmed hur stor del av den ingående momsen vi kan kvitta mot den utgående momsen. Alla förvaltningars sammanlagda momspliktiga omsättning kommer att bilda en schablon som vi kommer att använda under hela året 2021."*

Som Deloitte uppfattar det, beräknas en skattepliktig och en icke-skattepliktig andel ut av Borås Stads totala ingående moms. Den skattepliktiga andelen divideras sedan med den totala ingående momsen för att få fram en procentsats som syftar till att svara mot Borås Stads momspliktiga verksamhet. Den ingående momsen fördelas sedan enligt den procentsats som räknats ut. Det är denna siffra som utgör ovan nämnda schablon.

Som Deloitte uppfattar det fördelas även den ingående momsen hänförlig till EU-interna förvärv samt import enligt ovan procentsats.

Deloitte uppfattar det som att ingen avstämning eller jämförelse sker i slutet av aktuellt redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelingsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet under det innevarande året.

Utgångspunkt för bedömning

Myndighetsutövning är inte att anse som en omsättning som är föremål för beskattning enligt ML. Detta innebär att en kommuns omsättning av varor eller tjänster mot ersättning inte är att anse som ekonomisk verksamhet bedriven av en beskattningsbar person i det fall det rör sig om myndighetsutövning.

Kommuner kan dock bedriva ekonomisk verksamhet och då agera i egenskap av beskattningsbar person, varpå kommunen är skyldig att iakttä ML:s regler.

Kommuner omfattas både av det allmänna momssystemet (det så kallade affärsmomssystemet) och av ett ersättningssystem för kommuner och regioner som kompenserar kommuner för den moms som kommuner inte får dra av i affärsmomssystemet.

I såväl affärssystemet som i ersättningssystemet för kommuner gäller särskilda avdragsbegränsningar som innebär att momsen i vissa fall blir en kostnad i verksamheten. Dessa avser personbilar, representation och stadigvarande bostad.

För den del av Borås Stads verksamhet som består av momspliktig verksamhet har Borås Stad avdragsrätt för ingående moms i affärsmomssystemet, se 8 kap. 3 § ML. Vad gäller Borås Stads verksamhet som inte anses utgöra ekonomisk verksamhet, d.v.s. myndighetsutövning, har Borås Stad rätt att få ersättning för ingående moms som inte kan dras av i affärsmomssystemet, se 2 § LEMK.

Om det inte går att fastställa fördelningen mellan ingående moms som får dras av enligt ML och ingående moms för vilken ersättning kan erhållas enligt LEMK, får fördelning göras efter skälig grund, se 3 § LEMK. Skatteverket har uttalat att omsättning som utgångspunkt bör användas för att beräkna den avdragsgilla andelen. Bakgrunden till detta är att omsättningen generellt sett ger en rättvisande bild av hur resurserna används i verksamheten, samtidigt som metoden kan verifieras utifrån objektiva omständigheter. Det är möjligt att tillämpa en annan fördelningsgrund än omsättning om en sådan beräkning återspeglar hur resurserna förbrukas i verksamheten. I ett sådant fall ska det dock, med objektiva omständigheter, kunna gå att påvisa att denna metod bättre speglar resursförbrukningen. Denna beräkning kallas fördelingsnyckel och ska tillämpas avseende kostnader som är gemensamma för både den momspliktiga och icke momspliktiga verksamheten.

Fördelingsnyckeln ska kunna styrkas med objektiva omständigheter. En omsättningsbaserad fördelingsnyckel beräknas genom ett bråk där den momspliktiga omsättningen för beskattningsåret anges i täljaren och den totala omsättningen för beskattningsåret (momspliktig och undantagen) anges i nämnaren.

Eftersom den totala årsomsättningen oftast kan fastställas vid bokslutet är det tillåtet att göra en preliminär fördelning under året. Vid årets bokslut ska en definitiv fördelning göras och redovisas till Skatteverket som en rättelse.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Syftet med e-fakturalagen är att uppnå en övergång till elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling. Det följer av 7 § e-fakturalagen att den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att förelägga en leverantör att se till att de fakturor som leverantören utfärdar och som omfattas av bestämmelserna i lagen överensstämmer med den europeiska standarden för elektronisk fakturering. Vidare framgår det av prop. 2017/18:153 att om en upphandlande myndighet tar emot en faktura som inte uppfyller den europeiska standarden för elektroniska fakturor framstår det som mest ändamålsenligt att den myndigheten kontaktar leverantören och begär en ny faktura som uppfyller standarden (se prop. 2017/18:153 s. 31). För det fall leverantören inte tillmötesgår förfrågan om ny faktura finns möjligheten att anmäla leverantören till Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, som getts möjlighet att utfärda vitesföreläggande.

Bedömning

Deloitte förstår att Borås Stad vid konteringen inte hänför den ingående momsen till endera av de två momssystemen utan att en schablonfördelning tillämpas oavsett vad det är för kostnader som den ingående momsen är hänförlig till. Fördelningsnyckeln baseras på nämndernas momspliktiga omsättning och räknas ut för perioden januari – december föregående år. Det gäller samtliga förvaltningar förutom Stadskansliets omsättning, vars fördelningsnyckel räknas ut på månadsbasis.

Vidare förstår Deloitte att ingen avstämning eller jämförelse sker i slutet av aktuellt redovisningsår för att kontrollera ifall den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet under det innevarande året.

Sammanfattningsvis har Deloitte identifierat brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke-momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Borås Stad inte säkerställer att redovisningen av ingående moms blir korrekt.

Rekommendation

Vi rekommenderar att Borås Stad strävar efter att be om elektroniska fakturor från leverantörer vid offentlig upphandling, för att medverka till att e-fakturalagens syfte uppfylls.

Det är Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför en rutin där den ingående momsen vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen den momspliktiga verksamheten eller till den icke-momspliktiga verksamheten. Om en fördelning inte kan fastställas rekommenderar Deloitte att fördelningen görs enligt skälig grund.

Då Borås Stad utgör ett skattesubjekt bör fördelningsnyckeln beräknas utifrån hela Borås Stads momspliktiga omsättning i förhållande till den totala omsättningen. Vidare rekommenderar Deloitte att fördelningsnyckeln kontrolleras i slutet av varje redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet.

Baserat på att det historiskt finns en risk för felaktig hantering kan det inte uteslutas att Skatteverket vid en granskning begär att Borås Stad skall korrigera tidigare redovisning så att momsen allokeras till respektive momssystem.

4. Resultat av granskningen

4.1.2 Hantering av utgående moms

Borås Stads hantering av utgående moms

Deloitte har tagit del av de 10 beloppsmässigt största utgående fakturorna avseende maj 2021 för Grundskoleförvaltningen respektive Sociala omsorgsförvaltningen. Vidare har vi utifrån genomförda intervjuer och granskat material undersökt Tekniska förvaltningen samt Fritids- och folkhälsoförvaltningens rutiner för utställandet av kundfakturor.

Merparten av fakturorna som Deloitte erhållit är hänförliga till den kommunala verksamheten, d.v.s. icke-ekonomisk verksamhet ej bedriven i egenskap av beskattningsbar person. Borås Stad har inte debiterat moms på dessa fakturor.

För de fakturor som ställts ut avseende Borås Stads ekonomiska verksamhet bedriven i egenskap av beskattningsbar person noterar Deloitte att granskade fakturor är korrekt utställda.

Utifrån genomförda intervjuer är det Deloitte's uppfattning att varje enskild förvaltning ansvarar för att ställa ut förvaltningens kundfakturor. Ekonomiansvarig på respektive förvaltning tar emot uppgifter om utgående transaktioner i Borås Stads affärssystem tillsammans med fakturaunderlag som ansvarig handläggare på förvaltningen har upprättat.

Deloitte har under granskningen erhållit dokumentet *Kundreskontra Manual*. Dokumentet är en vägledning för upprättande av och utställandet av kundfakturor i Borås Stads affärssystem. Av dokumentet framgår att varje förvaltning ansvarar för att faktureringsunderlagen skapas och hanteras enligt gällande lagar och regler. Fakturering sker i två steg, först skapas en försäljningsorder av respektive förvaltning och sedan sker fakturering av Redovisningsservice (systemadministratören för kundreskontran). Manualen innehåller tydliga instruktioner om hur försäljningsorder skapas samt hur kunder och artiklar registreras. Artiklarna grupperas utefter artikelgrupper baserat på konto, momsod samt momskodsnummer. Artikelgrupperna läggs upp centralt av systemadministratören på Redovisningsservice. Deloitte förstår det som att det är respektive förvaltnings ansvar att lägga upp, uppdatera och stänga separata artiklar.

Som Deloitte uppfattar det omfattar artikelnumret information om försäljningen är momspliktig och i så fall vilken skattesats som är tillämplig.

Artikelnumret med information om momshantering läggs upp i affärssystemet efter första gången som transaktionen ägt rum, förutsatt att det inte rör sig om ett tillhandahållande av engångskaraktär.

Medarbetare på ekonomienheten för Tekniska nämnden har under intervju meddelat att fakturaunderlaget som handläggaren skickar över i allmänhet godtas. Vidare uppfattar Deloitte att den allmänna uppfattningen på förvaltningen är att handläggaren i ärendet har tillräcklig kunskap om hur det som ska faktureras ska hanteras momsmässigt.

Samtidigt har Deloitte erhållit en skriftlig beskrivning via e-post av de rutiner som finns på ekonomienheten för Fritids- och folkhälsoförvaltningen/ Kulturförvaltningen avseende hantering av fakturaunderlag. Beskrivningen tyder på att kontroller av fakturaunderlaget alltid utförs som del av det löpande arbetet. För de fall underlaget inte är fullständigt inhämtas mer information från den som sänt över underlaget till ekonomienheten för att säkerställa en korrekt fakturering. Utgångspunkt för bedömning om faktura ska ställas ut med eller utan moms är, vid utställandet av en faktura, vad faktureringen avser.

Deloitte har fått ta del av ett utkast på en skriftlig rutin avseende fakturering för byggtjänster. Borås Stad har informerat om att hanteringen avseende byggtjänster inte är helt färdigställd men att Borås Stad siktar på att implementera rutinen under första kvartalet 2023. Av utkastet på rutin återfinns information gällande vilka tjänster som omfattas av omvänd skattskyldighet samt hur fakturering ska ske vid försäljning av byggtjänster. Rutinen konstaterar att reglerna om omvänd skattskyldighet gäller för utställande av faktura oavsett i vilken verksamhet, ekonomisk eller som myndighetsutövning, som tjänsterna köps in.

Det är Deloitte's uppfattning att Borås Stad inte har sålt några investeringsvaror under 2021. Baserat på det material och de intervjuer som genomförts uppfattar Deloitte det som att Borås Stad däremot har en rutin på plats som innebär att den förvaltning som ska sälja en investeringsvara måste meddela servicekontoret om det, då det kan komma att påverka hur LEMK-ansökan ska utformas.

4. Resultat av granskningen

4.1.2 Hantering av utgående moms

Enligt Borås Stad finns inga pågående jämkningar avseende fastigheter eller anläggningar.

Utifrån erhållen information är det Deloitte's uppfattning att det verkar saknas rutiner för att säkerställa att kommunen tar ut marknadsmässiga priser på sina tillhandahållanden till de kommunala bolagen.

Utgångspunkt för bedömningen

En kommuns omsättning av varor eller tjänster mot ersättning är inte att anse som ekonomisk verksamhet och kommunen anses inte agera i egenskap av beskattningsbar person vid dessa omsättningar.

Kommuner är dock skyldiga att redovisa moms i förhållande till sin momspliktiga verksamhet som sker i en ekonomisk verksamhet.

Bedömning

Deloitte noterar att rutinerna gällande utställandet av fakturor skiljer sig åt mellan nämnderna. Som vi förstår det finns det på vissa förvaltningar ett stort förtroende för att det fakturaunderlag som upprättas av handläggaren är korrekt medan att det på andra förvaltningar rutinmässigt kontrolleras för att säkerställa att de fakturor som ställs ut är korrekta ur ett momsperspektiv.

Samtidigt noterar Deloitte, vilket poängterades av medarbetare på Borås Stad, att de vanligaste transaktionerna för respektive förvaltning finns kodade i Kommunens affärssystem. I samband med att transaktionerna läggs upp i affärssystemet kontrolleras momshanteringen, information som sedan styr hur fakturan ställs ut. Deloitte uppfattar det dock som att dessa artikelnummer inte löpande ses över.

Deloitte bedömer att Borås stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men Deloitte anser att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering på varje förvaltning.

Rekommendation

Deloitte rekommenderar att en rutin, likt den som tillämpas på Fritids- och Folkhälsoförvaltningen / Kulturförvaltningen implementeras på alla förvaltningar. Deloitte rekommenderar att rutinen utformas på ett sätt som säkerställer att utställande av kundfakturor sker mot bakgrund av korrekt utformat underlag. Vidare är det Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför rutiner för hur tillhandahållanden till de kommunala bolagen prissätts

4. Resultat av granskningen

4.2 Allmänt om interna kontroller

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?
- Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?

Generellt

När Deloitte arbetat med att besvara ovanstående revisionsfrågor har Deloitte utgått ifrån syftet med granskningen av Borås Stad, såsom det kommer till uttryck i revisionsuppdraget. Syftet med granskningen är att kontrollera ifall Borås Stads momshantering sker i enlighet med gällande lagstiftning. Utifrån syftet förstår vi det som att med tillräcklig kontroll avseende momshanteringen menas att Borås Stad har sådana interna kontroller på plats som möjliggör för Borås Stad att upptäcka eventuella brister och fel i momshanteringen.

För att undersöka huruvida kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen har Deloitte genomfört intervjuer med ett antal personer som på olika sätt arbetar med Borås Stads momshantering, samt tagit del av de skriftliga rutiner som finns tillgängliga på intranätet och som avser momsrelaterade frågor.

4. Resultat av granskningen

4.2.1 Interna kontroller

Borås Stads interna kontroller

Som nämnts ovan åligger det huvudsakliga ansvaret för Borås Stads momsshantering avdelningen för Redovisningsservice. Avdelningen ansvarar för att rapportera Borås Stads moms mot Skatteverket. Vidare åligger det Redovisningsservice att svara för den övergripande moms kompetensen på Borås Stad.

Det är Deloitte's uppfattning att varje nämnd ansvarar för att momsreglerna inom förvaltningens verksamhetsområde efterlevs. Baserat på de intervjuer Deloitte genomfört med medarbetare på Borås Stad och den information Deloitte erhållit förstår Deloitte att det åligger varje handläggare att ha erforderlig kunskap om momsfrågor inom dennes verksamhetsområde och är dennes ansvar att, vid behov, ta kontakt med Redovisningsservice för vägledning i momsfrågor.

Som ovan nämnts förstår Deloitte att vissa förvaltningar har som rutin att spara ner vägledning och resonemang kring momsfrågor i ett arbetsdokument för att använda som stöd i framtiden.

Enligt den information Deloitte erhållit förstår Deloitte det som att Borås Stad är av inställningen att det finns en god kunskap kring moms i de olika nämnderna.

Deloitte förstår att Redovisningsservice regelbundet utför kontroller av nämndernas arbete samt löpande genomför undersökningar av medarbetarnas utbildningsbehov, samt anordnar möten och seminarium för vidareutbildning. Kontoret för Redovisningsservice ansvarar även för att under årliga möten gå igenom aktuella frågor och övergripande ändringar inom momsområdet som skulle kunna påverka Borås Stads momsshantering.

Bedömning

Utifrån den granskning Deloitte genomfört uppfattar Deloitte att Borås Stad arbetar löpande med att förbättra medarbetarnas kunskaper relaterade till momsfrågor. Vidare noterar Deloitte att Borås Stad samlat en bred kompetens kring momsfrågor på kontoret för Redovisningsservice.

Deloitte uppfattar det som att Borås Stad löpande utför manuella kontroller av hanteringen av ingående moms och att avstämningar sker kontinuerligt för att säkerställa att de redovisade siffrorna stämmer överens med det fakturaunderlag som Borås Stad erhållit ifråga om belopp och leverantör.

Deloitte bedömer att användandet av arbetsdokument för att spara ner resonemang kring momsfrågor är ett bra sätt att försäkra sig om momsfrågor hanteras kontinuerligt. Deloitte har däremot inte erhållit någon information om att någon ansvarar för att löpande se över dokumentet för att säkerställa att det stämmer överens med gällande rätt.

Mot bakgrund av att Deloitte identifierar hanteringen av den ingående momsen som bristfällig är Deloitte av uppfattningen att även om vissa kontrollmekanismer finns, bör Borås Stad se över sina interna kontroller. Deloitte bedömer att de kontroller som utförs inte är förankrade i ML, och kontrollerna uppfyller således inte sin funktion utifrån syftet att upptäcka eventuella fel och brister i momsrapporteringen.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende moms hanteringen.

Rekommendation

Deloitte har noterat att det finns ett stort förtroende för att respektive nämnd har tillräcklig kunskap för att ombesörja en korrekt hantering av momsfrågor. Samtidigt uppfattar Deloitte att det löpande uppstår frågor som behövs besvaras där antingen handläggaren i ärendet eller nämndens ekonomifunktion hänvisas till Skatteverket eller Redovisningsservice. Baserat på detta rekommenderar Deloitte att Borås Stad upprättar en rutin som möjliggör för de ansvariga på Redovisningsservice att säkerställa att alla frågor besvaras på ett korrekt och erforderligt sätt, samt för det fall att frågan skulle vara relevant för flera nämnder, följer upp med respektive nämnd för att kontrollera och informera om korrekt hantering.

Baserat på Deloitte's bedömning att Borås Stad för närvarande har en felaktig hantering i relation till fördelningen av ingående moms rekommenderar Deloitte att Borås Stad upprättar en rutin för momsrapportering som grundar sig på ML:s föreskrifter.

4. Resultat av granskningen

4.3 Allmänt om avdragsbegränsningar samt gällande rätt

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfråga:

- Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?

Generellt

Följande information finns tillgänglig för alla medarbetare på Borås Stads intranät:

”Det finns särskilda bestämmelser om avdragsförbud och begränsad avdragsrätt för ingående moms. Dessa gäller personbilar, stadigvarande bostad samt representation.”

Deloitte har under granskningen erhållit ett antal ingående fakturor utställda till Borås Stad avseende inköp av middagar, konferenspaket och gåvor till anställda samt kostnader hänförliga till hyra av bilar. Vidare har Deloitte tagit del av utdrag från Borås Stads bokföring.

Gällande rätt

Stadigvarande bostad

Ingående skatt som gäller en stadigvarande bostad får inte dras av, se 8 kap. 9 § första stycket 1 ML. Avdragsförbudet har betydelse bland annat i de fall en mervärdesskattepliktig verksamhet bedrivs helt eller delvis i en byggnad som anses vara stadigvarande bostad.

Avdragsförbudet omfattar inte bara inköp till en byggnad utan även sådant som har en anknytning till det stadigvarande boendet, exempelvis kontorsutrustning, såsom skrivbord och stolar. Skatteverket har dock uttalat att avdragsförbudet för stadigvarande bostad inte är tillämpligt när en arbetsgivare köper in kontorsutrustning som de anställda endast tillfälligtvis får använda för hemarbete under coronapandemin.

Representation

En förutsättning för att avdragsrätt för ingående moms ska föreligga avseende representationskostnader är att utgifterna skulle ha varit avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. Vidare ska utgifterna ha ett omedelbart samband med den momspliktiga verksamheten.

Avseende kostnader för förtäring (mat och alkoholfri dryck) i samband med representation krävs att avdraget inte överstiger vad som anses skäligt och att det högst uppgår till den ingående momsen som beräknas på ett underlag om 300 kronor per person och tillfälle. Beloppsbegränsningen gäller både för extern och intern representation.

Om det i representationskostnaden ingår både mat och alkoholdryck kan avdraget beräknas med hjälp av en schablon. Enligt schablonen berättigas avdrag för moms på 46 kronor per person och tillfälle under förutsättning att kostnaden överstiger 300 kronor exklusive moms per person. Dessutom ska debiterad moms vara minst 46 kronor per person och tillfälle.

Konferens är inte att betrakta som representation i mervärdesskattesammanhang och möjlighet till avdrag för den ingående momsen föreligger om den beskattningsbara personen har full avdragsrätt för ingående moms. För de fall konferenser anordnas i samband med efterföljande personalfest eller middag behövs en bedömning göras i det enskilda fallet, om även den efterföljande personalfesten eller middagen är en del av konferensen eller ska ses som personalfest, för vilka avdragsreglerna för representation är tillämpliga.

Personbilar

Det är inte tillåtet att dra av ingående skatt vid inköp av en personbil eller en motorcykel om inköpet görs för andra ändamål än återförsäljning, utthyrning, persontransporter enligt taxitrafiklagen, transporter av avlidna eller körkortsutbildning som omfattas av skatteplikt.

Vid leasing av personbilar finns enligt en schablonregel rätt till avdrag med 50 procent av den ingående skatten på hyran. En förutsättning för att avdrag ska få göras är att fordonet används i mer än ringa omfattning i en verksamhet som medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning enligt ML. Skatteverket anser att en personbil som körts mer än 100 mil under året i en verksamhet som medför skattskyldighet anses använd i mer än ringa omfattning.

4. Resultat av granskningen

4.3.1 Hantering av avdragsbegränsningar

Borås Stads hantering

Medarbetare på Borås Stad har informerat om att inga inköp har gjorts som relaterar till medarbetares stadigvarande bostad. Som förtydligande konstaterades att Borås Stad enbart lånade ut datorer samt datorskärmar ut till sina medarbetare och inga inköp gjordes som skulle träffas av avdragsbegränsningarna för Stadigvarande bostad.

Enligt uppgift från Borås Stad görs inget avdrag för ingående moms avseende inköp av personbilar.

Vid hyra av personbilar görs avdrag med 50 procent av den ingående momsen som belöper på hyran.

Av det material Deloitte erhållit förstår Deloitte att den ingående momsen avseende middagar och konferenspaket samt gåvor bokförs på samma konto (kontonummer 1671 Ingående moms).

Bedömning

Enligt erhållen information uppfattar Deloitte att Borås Stad hanterat ingående moms som belöper på inköp av personbilar samt skåpbilar i enlighet med gällande lagstiftning.

Deloitte har under granskningen genomfört en stickprovskontroll avseende hanteringen av ingående moms på fakturor utställda till Borås Stad gällande konferenspaket och middagar. Baserat på det underlag Deloitte erhållit i samband med granskningen noterar Deloitte att all ingående moms för sådana inköp bokförs på samma konto – konto 1671 Ingående moms. Deloitte noterar att ingen moms bokförts som icke avdragsgill. En sådan hantering behöver inte vara felaktig. Deloitte noterar att det är fullt möjligt att Borås Stad säkerställt att den ingående momsen för alla konferenser som anordnas är avdragsgill. Samtidigt uppmärksammar Deloitte att det på ett flertal fakturor ställts upp ett belopp att betala för konferenspaket och ett belopp för exempelvis restaurangtjänster och middagar. För de fall det rör sig om personalfester bör avdragsbegränsningsreglerna bli aktuella.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Borås Stad hanterat avdragsbegränsningar för ingående moms till övervägande del på ett ändamålsenligt sätt. Emellertid noterar Deloitte att Borås Stad hanterat ingående moms på fakturor som avser konferenspaket och tjänster som faktureras i samband med konferenspaketerna som avdragsgill. Deloitte noterar att de separata tjänsterna bör vara föremål för en bedömning i det enskilda fallet för att säkerställa en korrekt momshantering.

Rekommendation

Deloitte rekommenderar att Borås Stad ser över den interna hanteringen av moms på fakturor avseende representation för att säkerställa att den nuvarande hanteringen är korrekt.

4. Resultat av granskningen

4.4 Allmänt om rutiner

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden?
- Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?
- Finns det rutiner för att säkerställa att momsen hanteras i rätt system, dvs. i momsdeklarationen eller i det särskilda ersättningsystemet (LEMK)?

Generellt

Inom ramen för granskningen av Borås Stads momshantering har Deloitte tagit del av följande dokument, instruktioner och rutinbeskrivningar.

- "Kundreskontra Manual"
- "Instruktion kring moms"
- Utkast för "Fakturering av byggtjänster"
- "Momsägget instruktion"
- "Momsredovisning rutin"
- "Rutin momsstatsbidrag"

Deloitte förstår det som att informationen finns tillgänglig via Borås Stads intranät och att alla medarbetare kan tillgå dokumenten.

Vidare uppfattar Deloitte det som att en del nämnder har skriftliga rutiner på plats för att säkerställa en enhetlig hantering i interna system som tar sikte på hantering av fakturaunderlag och utställande av fakturor.

Deloitte uppfattar även att vissa nämnders ekonomienheter har som rutin att dokumentera momsfrågor och nämndens resonemang kring dessa i ett arbetsmaterial. Arbetsmaterialet görs, som Deloitte förstår det, sedan tillgängligt för alla inom enheten för att det ska finnas vägledning nästa gång man ställs inför en liknande fråga.

4. Resultat av granskningen

4.4.1 Borås stads rutiner

Borås Stads hantering

Utifrån erhållet material och genomförda intervjuer uppfattar Deloitte att varje nämnd själva ansvarar för att momsreglerna inom nämndens verksamhetsområde efterlevs.

Redovisningsservice ansvarar för den övergripande moms kompetensen samt för att deklarerar såväl momspliktig verksamhet som att ansöka om återbetalning av moms för vilken Borås Stad har rätt till återbetalning enligt LEMK.

Dokumentet "Kundreskontra Manual" erbjuder tydlig vägledning kring hur kundfakturer upprättas i Borås Stads affärssystem. Dokumentet är främst en användarmanual för utställandet av fakturer. Av dokumentet framgår att interna fakturer mellan förvaltningsenheterna ska ske momsfritt. Vidare framgår det att varje förvaltning ansvarar för att faktureringsunderlagen skapas och hanteras enligt gällande lagar och regler.

Deloitte förstår det som att skriftlig vägledning gällande momsfrågor finns att tillgå för alla medarbetare via Borås Stads intranät. Dokumentet "Instruktion kring moms" innehåller övergripande information om vad som utgör momspliktig verksamhet, de olika skattesatserna, vilka uppgifter som ska framgå av en faktura enligt 11:8 ML samt generell information om vad som gäller särskilt för momshanteringen i kommuner. Vidare innehåller instruktionen information om att det finns avdragsbegränsningar för representation, stadigvarande bostad och personbilar. För svar på mer specifika frågor hänvisar instruktionen till Skatteverkets hemsida (se under rubriken *Aktuella momsregler* i dokumentet "Instruktion kring Moms").

Deloitte noterar även att dokument innehåller skrivelsen "Detta övergripande ansvar övertas av Redovisningsservice 2018-01-01".

Vidare återfinns även viss vägledning på Borås intranät gällande representationsfrågor. Materialet inkluderar även länkar till Skatteverkets verktyg för att beräkna avdragsgill moms på representationskostnader. Av materialet framgår vidare att man vid frågor ska kontakta ansvarig medarbetare för momsfrågor på Redovisningsservice.

Av erhållet underlag uppfattar Deloitte det som att medarbetare inom Borås Stad använder sig av möjligheten att ställa frågor gällande moms till Redovisningsservice.

Av erhållet material uppfattar Deloitte att medarbetarna vanligtvis får svar inom några arbetsdagar.

Dokumentet "Momsägget Instruktion" innehåller en beskrivning av hur respektive nämndens fördelningsnyckel ska beräknas.

Deloitte har vidare tagit del av dokumentet "Fakturering av byggtjänster" av vilket det framgår att omvänd skattskyldighet tillämpas vid försäljning av byggtjänster. I denna rutin återfinns information gällande vilka tjänster som omfattas av omvänd skattskyldighet samt hur fakturering ska ske vid försäljning av byggtjänster.

Dokumenterna "Momsredovisning rutin" och "Rutin momsstatsbidrag" har karaktären av rutinbeskrivningar som informerar om vilka systemtekniska åtgärder som ska vidtas för att kunna färdigställa momsdeklarationen och ansökan om ersättning enligt LEMK, respektive ansökan om statsbidrag.

Som Deloitte uppfattar det förlitar sig Redovisningsservice på att respektive nämnd inom Borås Stad tar ansvar för att ingående fakturer hanteras på ett korrekt sätt och att utgående fakturer ställs ut i enlighet med gällande lagstiftning. Det är, som Deloitte förstår det, varje nämnds ansvar att inkomma med frågor till kontoret för Redovisningsservice i de fall eventuella osäkerheter skulle uppstå. För det fall frågor uppstår, uppfattar Deloitte att Redovisningsservice erbjuder nämnden vägledning via e-post, något som innebär att svaren på frågorna finns sparade för framtiden om liknande frågor skulle uppstå.

Av den information vi har tagit del av förstår vi det som att medarbetare på kontoret för Redovisningsservice håller årliga redovisningsmöten, under vilka man går igenom aktuella frågor och övergripande ändringar som skulle kunna påverka Borås Stads momshandling. Ett exempel på sådan handtering är, som vi förstår det, att man bjudit in en extern part för att hålla en utbildning gällande byggmoms då man nyligen gjort bedömningen att Borås Stad är att anse som ett byggbolag.

4. Resultat av granskningen

4.4.2 Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

Bedömning

Baserat på det material Deloitte har tagit del av är Deloitte av uppfattningen att de skriftliga rutiner som finns tillgängliga och den materiella information som finns att tillgå är av generell karaktär, särskilt med beaktande av komplexiteten i momshanteringen för kommuner. Rutinerna hänvisar även till Skatteverket för de fall en bedömning i det enskilda fallet behövs göra.

Deloitte är av uppfattningen att dokumentet "Kunderskontra Manual" erbjuder medarbetarna bra vägledning för hur kundfakturor ska ställas ut. Deloitte noterar dock att ingen medarbetare som Deloitte varit i kontakt med under granskningen hänvisade till dokumentet vid frågan om det fanns några skriftliga rutiner avseende utställandet av kundfakturor.

Deloitte noterar vidare att Borås Stads dokumenterade information om materiella momsfrågor är begränsad. Baserat på hur man formulerat "Instruktion kring moms" så har dokumentet inte varit föremål för en ordentlig revision sedan innan den 1 januari 2018.

Deloitte uppfattar, vilket tidigare berörts, att mycket av ansvaret för att momshanteringen blir korrekt ligger på varje nämnd. Som exempel kan nämnas att interna rutiner hänvisar till Skatteverkets hemsida för närmare bedömning. Av genomförda intervjuer med medarbetare på bl.a. Tekniska nämnden förstår vi även att det är upp till medarbetaren, eller i vart fall att medarbetare känner ett ansvar att, ta kontakt med Skatteverket för upplysningar kring hur fakturor ska ställas ut.

I sammanhanget ska det dock poängteras att Deloitte noterar att det även finns möjlighet att kontakta ansvarig medarbetare på Redovisningsservice för vägledning. Det är Deloitte's uppfattning att det inte finns någon uttalad rutin om att följa upp frågor som ställs till Redovisningsservice med övriga nämnder för att säkerställa en enhetlig momshantering inom Borås Stad.

Mot bakgrund av ovan är det Deloitte's bedömning att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden.

Deloitte noterar att det finns ett antal dokument som på ett övergripande sätt berör momshantering.

Emellertid noterar vi att dokumenten inte ger någon detaljerad vägledning och att läsaren hänvisas till Skatteverkets rättsliga vägledning för information om materiella momsfrågor. Vidare är Deloitte av uppfattningen att dokumenten inte är uppdaterade.

Som berörts ovan avseende ingående moms, är Deloitte av uppfattningen att den rutin som finns för hantering av ingående moms är felaktig då fördelning mellan de olika systemen inte sker baserat på verksamhet utan enligt en schablon.

Rekommendation

Mot bakgrund av ovan rekommenderar Deloitte att Borås Stads rutiner kompletteras med styrdokument för att säkerställa en korrekt momshantering i hela Borås Stad.

Deloitte identifierar att det, mot bakgrund av avsaknad av tydliga rutiner historiskt, kan finnas ett behov av att se över Borås Stads verksamhetsområden och identifiera de frågor inom respektive område som skulle kunna innebära komplexa momsfrågor. Vidare rekommenderar vi, baserat på en sådan genomgång, att Borås Stad utarbetar ovan nämnda styrdokument.

Deloitte rekommenderar att hänvisningar till Skatteverkets hemsida för vägledning i momsfrågor undviks. Istället rekommenderar Deloitte att Borås Stad implementerar en rutin som möjliggör att de frågor som uppstår utreds i den utsträckning som omständigheterna i det enskilda fallet kräver, exempelvis genom att Redovisningsservice tar över ansvaret för detta, i syfte att säkerställa en korrekt momshantering. Även om Skatteverkets hemsida är pedagogiskt uppbyggd, informationen som finns tillgänglig via hemsidan är uppdaterad och, som utgångspunkt, motsvarar gällande rätt vill vi poängtera att moms­lagstiftningen är väldigt komplex och ofta svårnavigerad, något som även påpekas i Borås Stads dokument "Instruktion kring Moms". Vidare ska det beaktas att på grund av den blandade verksamhet som kommuner bedriver är det inte alltid så att informationen som finns tillgänglig på Skatteverkets hemsida är direkt applicerbar på kommunens verksamhet.

4. Resultat av granskningen

4.4.2 Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

Det är även Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför en rutin där den ingående moms vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen det allmänna momssystemet eller kommunkontosystemet. Om en allokering inte kan göras rekommenderar Deloitte att en fördelning görs enligt skälig grund.

Fördelningsnyckeln bör beräknas utifrån Borås Stads momspliktiga omsättning i förhållande till den totala omsättningen. Vidare rekommenderar Deloitte att fördelningsnyckeln kontrolleras i slutet av varje redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet.

Kontaktuppgifter

Pernilla Lihnell

Director, Audit & Assurance

Mobile: +46 73 397 73 71

Email: plihnell@deloitte.se

Gustav Hellqvist

Associate, Indirect Tax

Mobile: +46 700 80 38 50

Email: ghellqvist@deloitte.se

Benny Persson

Director, Indirect Tax

Mobile: +46 73 397 13 11

Email: bpersson@deloitte.se

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the "Deloitte organization") serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2022 For more information, contact Deloitte AB.

Caroline Andersson
Handläggare
033 358260

Datum 20XX-XX-XX Instans **Individ och familjeomsorgsnämnden**
Dnr IFON 2023-00065 3.7.2.0

Anmälningens ärenden 2023-04-18

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Redovisade anmälningens ärenden läggs till handlingarna

Anmälningens ärenden

1. KS Svar på motion av Andreas Exner (SD), Anders Alftberg (SD) och Martin Sörbom (SD): Narkotikahundar
2. KS beslut Avsägelse av förtroendeuppdrag, entledigande och fyllnadsval
3. Kommunstyrelsens beslut 2023-03-13 § 92 Nämndbudget och reviderad investeringsbudget 2023
4. Beslut från JO 2229-2023
Dnr IFON 2023-00053

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef